

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU2022 m. lapkričio 16 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrašaitės-Balynienės (pranešėja), Danguolės Bublėnės ir Andžej Maciejewski (kolegijos pirmininkas), teismo posėdyje kasacinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo A. J. ir L. J. kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 24 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo B. Š., D. Š., I. Š., G. Š., J. D., J. U., L. J. ir uždarosios akcinės bendrovės „Gerovės“ konservų fabriko ieškinį atsakovams A. J., L. J., bankrutavusiai (šiuo metu išregistruotai iš Juridinių asmenų registro) uždarajai akcinei bendrovei „Gerovės konservai“, uždarajai akcinei bendrovei „Gerovės prekyba“ dėl nuostolių atlyginimo, konfidencialios informacijos apsaugos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių civilinę atsakomybę už komercinės paslapties paviešinimą ir pasinaudojimą ja, taip pat proceso teisės normų reglamentuojančių įrodinėjimą, aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovės B. Š., D. Š., I. Š., G. Š., J. D., J. U., L. J. (UAB „Gerovės“ konservų fabriko akcininkės) ir UAB „Gerovės“ konservų fabrikas (toliau – ir fabrikas) pateikė teismui ieškinį, kurį vėliau patikslinusius prašė: 1) priteisti solidariai iš atsakovo A. J., L. J., bankrutavusios UAB (toliau – BUAB) „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui 240 000 Eur nuostolių atlyginimą; 2) uždrausti atsakovams naudotis, perduoti, skelbti ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabriko informaciją, kuri yra fabriko komercinė paslaptis, t. y. informaciją apie fabriko klientus, partnerius, konkurentus, verslo partnerių kontaktus, duomenų bazes, komercinius ryšius, įdirbį, sudaromų (sudarytų) sandorių sąlygas, finansinę informaciją, pajamas, išlaidas, atsisakymų tvarką, informaciją apie produkcijos gamybą; 3) priteisti solidariai iš atsakovo ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui 6 proc. dydžio metinės palūkanos už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo įvykdymo; 4) priteisti solidariai iš atsakovo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Ieškovės nurodė, kad UAB „Gerovės“ konservų fabrikas (buvusi Vilniaus valstybinė konservų įmonė „Gerovė“) buvo įkurta 1948 m. ir tai buvo vaisius ir daržovės perdirbanti įmonė Lietuvoje. Visų gaminių receptūras ir technologijas priklausė UAB „Gerovės“ konservų fabrikui, juos, kaip ir visą kitą fabriko produkciją, per daugybę metų sukūrė technologai, gaminių dizainas paruoštas fabriko užsakovų bei visos su gaminių sukūrimu susijusios išlaidos apmokėtos fabriko lėšomis. Produktams, būtent UAB „Gerovės“ konservų fabriko gaminiams, suteikti brūkšniniai BAR kodai, šiuos fabrikui suteikė Prekybos, pramonės ir amatų rūmai.
- Atsakovė A. J. nuo 2011 m. vasario 18 d. iki 2011 m. gruodžio 28 d. buvo fabriko valdybos nare, o nuo 2012 m. kovo 13 d. iki 2017 m. sausio 31 d. – generaline direktore, valdančia 7,642 proc. fabriko akcijų. Atsakovės A. J. sutuoktinis L. J. 2011 m. rugpjūčio 26 d. įsteigė UAB „Labba“, šios pavadinimas 2015 m. gegužės 7 d. pakeistas į UAB „Gerovės konservai“, šiai bendrovei priklausė 10,291 proc. fabriko akcijų. 2015 m. gruodžio 7 d. atsakovai įsteigė UAB „Gerovės prekybą“, jai vadovavo atsakovė A. J., jos vieninteliu akcininku buvo L. J.
- Pasak ieškovių, atsakovai A. J., L. J., veikdami kartu su jų įsteigtomis UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“, pasinaudodami komercinėmis fabriko paslaptimis, neteisėtai ir nesąžiningai pradėjo vykdyti tokią pačią gamybą ir prekybą, į jų įmones buvo perkelti beveik visi fabriko darbuotojai, neatlygintai perimtas fabriko verslas. Nuo 2016 m. prekyboje pasirodė atsakovių pagaminta identiška ieškovei gaminta produkcija, sutapo ne tik jos receptūra, bet ir dizainas bei pavadinimai. Atsakovai produkciją realizavo tose pačiose prekybos vietose, žaliavų tiekėjai buvo tie patys. Atsakovai taip pat neteisėtai pasinaudojo fabrikui priklausančiu prekių ženklu GEROVĖ, etikečių dizainu, kontaktiniais duomenimis (telefonu, interneto puslapiu), prekių brūkšniniais BAR kodais, produktų receptūromis ir kt. Fabriko vykdyta ūkinė komercinė veikla, užuot buvusi teisėtai parduota palankiausiomis fabrikui sąlygomis, buvo neteisėtai perduota (perkelta) atsakovėms UAB „Gerovės konservai“ bei UAB „Gerovės prekyba“ būtent dėl A. J. bei L. J. tyčia atliktų (atliekamų) neteisėtų veiksmų.
- Ieškovės nurodė, kad UAB „Gerovės“ konservų fabrikas kaip verslo vienetą vertė 2015–2016 m. laikotarpiu, nustatyta verslo vertė ir reikalavimas atlyginti tik šią vertę galimai neužkinturį atsakovių neteisėtai veiksmams padarytos žalos teisingo ir visiško atlyginimo. Nesąžininga konkurencija padaryta žala gali būti tai, kad fabrikas negauna pajamų, kurias būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę atsakovių neteisėtų veiksmų (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.249 straipsnio 1 dalis). Pagal CK 6.249 straipsnio 2 dalį atsakovių gauta turinė nauda už tą laikotarpį, per kurį jie atliko nesąžiningos konkurencijos veiksmus, gali būti pripažinta fabriko nuostoliais. Fabriko patirti nuostoliai gali būti apskaičiuoti tik šis dalies, nes atsakovai, piktinaudžiaudami savo teisėmis, piktybiškai neteikė dokumentų ekspertui, nevykdė teismo įpareigojimų, negrąžino fabriko ūkinės komercinės veiklos dokumentų. Fabrikas dėl komercinės paslapties neteisėto panaudojimo patyrė mažiausiai 240 000 Eur žalos, kuri turi būti atlyginta pagal CK 6.246 ir 6.263 straipsniuose įtvirtintus principus.
- Ieškovės taip pat nurodė, kad atsakovė A. J. fabriko akcininkams buvo pateikusi nustatytos formos rašytinį įsipareigojimą neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties, konfidencialios informacijos. Šio įsipareigojimo 11 punkte buvo nurodyta, kad bet kuris akcininkas, pažeidęs šio konfidencialumo įsipareigojimo nuostatas, solidariai įsipareigoja sumokėti fabrikui 150 000 Eur baudą ir visiški atlyginti fabrikui, jo patronuojamosioms įmonėms, jų darbuotojams, patarėjams ir kitiems atstovams visą žalą bei nuostolius, kuriuos jie patyrė, bet kuriam akcininkui pažeidus šio konfidencialumo įsipareigojimo nuostatas, ir kurių nepaėdengia minėta bauda. Ieškovių vertinimu, ši 150 000 Eur bauda laikytina minimaliais nuostoliais, kurie turi būti atlyginti neteisėto fabriko komercinės paslapties panaudojimo atveju ir kurių dydžio ieškovėms įrodinėti nereikia.
- Atsakovai su ieškiniu nesutiko. Nurodė, kad neneigia, jog fabrikas turėjo komercinės paslapties ir jomis naudojosi vykdydamas savo veiklą, tačiau UAB „Gerovės konservai“ gamybos procesą pradėjo tik 2016 m. antroje metų pusėje, o fabriko akcininkai dar 2014 m. birželio 11 d. nusprendė parduoti verslą ir nutraukti veiklą, pardavę gamybinės patalpas, dalį jų nugriovė ir gamybinių veiklų (konservų gamybą) nutraukė. Dėl šios priežasties fabrikas nebegali būti laikomas turinčiu verslo privalumą, gamybinių pranašumų ir finansinę naudą konservų gamyboje bei konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius, o tai reikšia, kad fabrikas nebūtinai turi komercinių paslaptį. Fabrikui nutraukus produktų gamybą, buvo kita organizuoti analogišką verslą panaudojant turimą įmonę „Labba“, kuriant naują – UAB „Gerovės prekybą“, sukuriant ir įregistruojant naujus prekių ženklus. UAB „Gerovės konservai“ savo produkciją pradėjo gaminti turėdama savas technologines instrukcijas ir savo receptūrą, kuri buvo derinama su naujos įrangos gamintojais, naudojo kitokią nei fabrikas gamybos technologiją. Verslo subjektui nėra ir negali būti draudžiama gaminti tos produkcijos, kurios kitas verslo subjektas nebegamina, ir tai negali būti laikoma nesąžiningos konkurencijos veiksmams.
- Atsakovai taip pat nurodė, kad ieškovių patikslintu ieškiniu reikalaujama nuostolių suma yra neįrodyta ir nepagrįsta. Fabriko naudai negali būti priteistos jo negautos pajamos už laikotarpį nuo 2016 sausio 1 d. iki 2018 m. sausio 31 d., kadangi fabrikas šiuo laikotarpiu negalėjo gauti pajamų iš konservų gamybos veiklos dėl savo akcininkų sprendimo nutraukti konservų gamybos veiklą. Jei, pasak ieškovių, pajamų šiuo atveju gavo juridiniai asmenys, visiškai neaiški, kodėl atsakovai dėl žalos atlyginimo taip pat patraukti ir fiziniai asmenys A. J. bei L. J. A. J. ir L. J. kaip fiziniai asmenys su fabriku nekonkuravo. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas jiems negali būti taikomas, kadangi A. J. ir L. J. nėra tikro subjekto. Šiuo atveju visoms atsakovoms reikšiamas solidarizmas reikalavimas, nors atsakovių veiksmai turėtų būti atriboti, įvertinant, kokia konkrečiai žala dėl kurių veiksmų atsirado, ir pagal tai taikoma dalinė atsakomybė. Iš ieškovių pateikto ieškimo yra neįmanoma suprasti, kodėl būtent 240 000 Eur nuostolių sumą ieškovės prašo priteisti iš atsakovių.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Vilniaus apygardos teismas 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimu priėmė ieškovių atsakymą nuo ieškimo reikalavimo skirti 20 000 Eur baudą bet kuriam iš atsakovių nevykdydamui įpareigojimo „uždrausti atsakovams naudotis, perduoti, skelbti fabriko informaciją, kuri yra komercinė paslaptis, t. y. informaciją apie fabriko klientus, partnerius, konkurentus, verslo partnerių kontaktus, duomenų bazes, komercinius ryšius, įdirbį, sudaromų (sudarytų) sandorių sąlygas, finansinę informaciją, pajamas, išlaidas, atsisakymų tvarką, informaciją apie produkcijos gamybą“ ir šią bylos dalį nutraukė, kitus ieškimo reikalavimus atmetė bei paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
- Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad:
 - 2014 m. birželio 11 d. vykusio fabriko neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu balsų dauguma akcininkai nutarė už 2 mln. Lt parduoti konservų gamybos verslą kartu su fabriko valdomu turtu. 2015 m. vasario 12 d. vykusio neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu akcininkai nutarė nutraukti konservų gamybos veiklą ir parduoti verslą bei nekilnojamąjį turtą. 2015 m. kovo 6 d. pastatų pirkimo–pardavimo sutartimi UAB „Foreva LT“ buvo parduotas fabriko turtas, kuriame buvo vykdoma konservų gamybos veikla. Byloje esantys ieškovei finansinės atskaitomybės duomenys patvirtina, kad 2014 m. fabriko pardavimo pajamos sudarė 1 689 648 Eur; 2015 m. pardavimo pajamos padidėjo 104 013 Eur iki 1 793 661 Eur (atėmus 2015 m. kovo 6 d. pastatų pirkimo–pardavimo sutartimi gautas pajamos už parduotą nekilnojamąjį turtą UAB „Foreva LT“); 2016 m. ieškovei pardavimo pajamos sudarė tik 805 818 Eur, t. y. jos sumažėjo 987 843 Eur suma.
 - 2014 m. rugsėjo 18 d. fabriko generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 37P buvo patvirtintas įmonės komercinių paslaptį (konfidencialios informacijos techninėje, technologinėje, komercinėje ir organizacinėje srityje) sąrašas, kurį, nurodant, privalo saugoti visi bendrovės darbuotojai, taip pat bendrovės akcininkai, ekspertai. Šiame sąraše tarp 1–16 punktuoje išvardytos informacijos nurodyta, už ją saugojama investicijų programa, techninės ekonomikos investicijų plano pagrindimas; žinios apie ketinimų protokolus ir komercines sutartis; sutarčių ir susitarimų sąlygos; žinios apie ketinimą reorganizuoti ar dalyvauti steigiant naujas bendroves; įmonės ir gamybos plėtojimo planai; personalo struktūra; gamybos sąlygos ir pajėgumas; darbo organizavimas; įmonės apyvarta, įplaukų ir išlaidų santykis; rinkos strategija; žinios apie planuojamus prekių pirkimus ir planuojamus bei potencialius komercinius partnerius; tarpininkų, pirkėjų ir kitų partnerių sąrašai; kainų nustatymo metodika ir skaičiavimai; žinios apie prekių kainas ir nuolaidų lygį; žinios apie prekių savikainą; receptūros, technologinės kortelės, produktų gamybos metodai.
 - 2015 m. vasario 12 d. įvyko neeilinis fabriko visuotinis akcininkų susirinkimas. Penktuoju darbotvarkės klausimu, svarstant klausimą dėl fabriko konservų gamybos verslo pardavimo, nutarta, kad įvykus fabriko nekilnojamojo turto dalies pardavimo sandoriui konservų gamyba patalpose tampa nebegalima, todėl lėšų investavimas į tolesnę verslo plėtrą yra nebetikslingas, dėl to tampa privalomas konservų gamybos verslo vertės įvertinimas ir pardavimas arba veiklos nutraukimas.
 - 2015 m. vasario 12 d. atsakovas L. J. pateikė fabriko akcininkams pasiūlymą, kuriame atsakovės UAB „Gerovės konservai“ (buvęs pavadinimas UAB „Labba“) vardu pasiūlė iš fabriko įsigyti konservų gamybos verslą tokiomis sąlygomis: verslo kaina – 57 925 Eur; mokėjimo sąlygos – visa suma išskaičiuojama iš dividendais gautinų lėšų sumos (prelininiai 2015 m. liepa). Šią verslo kainą sudarė: 1) materialūs turtas: įrenginiai ir kiti su gamyba susiję daiktai, transporto priemonės, kompiuteriai ir kita elektroninė įranga; 2) nematerialūs turtas: UAB „Gerovės“ konservų fabriko vardas, UAB „Gerovės“ konservų fabriko prekių ženklai, UAB „Gerovės“ konservų fabriko receptūros, technologijos ir kt. buhalterinė bei programinė įranga. UAB „Labba“, pirkdama verslą, ketino perimti iš UAB „Gerovės“ konservų fabriko šiuos įsipareigojimus: sutartis su prekybos tinklais ir kitais fabriko produkcijos pirkėjais, sutartis su žaliavų tiekėjais, sutartis su esamais UAB „Gerovės“ konservų fabriko darbuotojais, jiems savanoriškai suteiktą prateistą esamus darbo susitarimus.
 - Svarstant L. J. pasiūlymą ir dėl atsisakymo už L. J. tarpininkavimą parduodant fabriko nekilnojamąjį turtą, 84,579 procento balsų dauguma nutarta kitame akcininkų susirinkime patvirtinti L. J. atlygio dydį už suteiktas tarpininkavimo paslaugas arba pasiūlyti konservų gamybos verslą kaip atlygį, primokant sutartą sumą ir šperkant garo katilinę. 2015 m. balandžio 7 d. įvykęs fabriko eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas ketvirtuoju darbotvarkės klausimu dėl L. J. atlygio dydžio už tarpininkavimo paslaugas patvirtinimo ir verslo, kaip dalies atlygio, perleidimo sprendimo nepriėmė.
 - Klausimas dėl konservų gamybos verslo vertės nustatymo ir pardavimo į 2015 m. birželio 1 d. neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę nebuvo trauktas. Atsakovė A. J., atmesdama tokį akcininkų prašymą, nurodė, kad fabriko įstatų 5.3 punkte bei Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatymo 20 straipsnyje įtvirtintos visuotinio akcininkų susirinkimo teisės, tarp kurių nėra teisės spresti dėl bendrovės ir jos turto pardavimo, šiuos sprendimus priima bendrovės vadovs.
 - 2016 m. sausio 4 d. fabriko generalinio direktoriaus įsakymu nustatytas fabriko komercinių (gamybinių) paslaptį bei konfidencialios informacijos sąrašas, kurį sudarė žinios apie gamybos organizavimą; žinios apie personalą ir valdymo struktūrą; žinios apie bendrovės strateginius bei taktinius planus; ekonominė-finansinė bendrovės padėtis; žinios apie komercinius (dalykinius) ryšius; naujovės ir išradimai.
 - Atsakovs L. J. 2011 m. rugpjūčio 26 d. įsteigė UAB „Labba“. 2015 m. gegužės 7 d. šios įmonės pavadinimas pakeistas į UAB „Gerovės konservai“, pagrindinė bendrovės veikla – gamyba, prekyba, paslaugos, kita komercinė veikla. Iš byloje pateiktų įrodymų yra pagrindas pripažinti, jog UAB „Gerovės konservai“ konservų gamybos procesus pradėjo 2016 m. birželio mėn.
 - UAB „Gerovės prekyba“ įkurta 2015 m. gruodžio 7 d. Šios įmonės vykdoma ūkinė komercinė veikla – didmeninė ir mažmeninė prekyba. Įmonės akcininkas atsakovas L. J., atsakovė A. J. iki 2019 m. balandžio 15 d. buvo šios įmonės vadovė.
 - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2016 m. rugpjūčio 29 d. duomenimis, 2015 m. gruodžio mėn. – 2016 m. sausio mėn. dalis fabriko darbuotojų įsidarbino pas atsakovę UAB „Gerovės prekybą“, nuo 2016 m. birželio 1 d. – pas atsakovę UAB „Gerovės konservai“. Iš viso laikotarpiu nuo 2015 m. gruodžio 14 d. iki 2016 m. birželio 1 d. 16 fabriko darbuotojų perėjo į dirbti į UAB „Gerovės prekybą“ bei UAB „Gerovės konservai“. Taigi, nuo 2016 m. birželio 1 d. fabrikas darbuotojų neturėjo.
 - Byloje nėra įrodymų, kurie patvirtintų faktą, jog fabrikas 2016 m. tebevykdė konservų gamybos verslą. Ieškovių 2016 m. sausio 8 d. kreipimasis į tuometinę fabriko direktorę, kuriuo prašoma suteikti informaciją apie gamybinių patalpų atsisavinimo eigą, sudaro pagrindą labiau tikėtinai išvada, kad 2016 metais fabrikas gamybinės veiklos nebevykdė.
 - Vilniaus apygardos teismo 2018 m. birželio 28 d. sprendimu panaikinta prekių ženklų GEROVĖ (registracijos Nr. 72703) registracija atsakovo L. J. vardu 29 ir 30 klasės prekėms pagal Tarptautinę prekių ir paslaugų klasifikaciją žymėti; uždrausta atsakovams L. J., UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ naudoti žymenį GEROVĖ (registracijos Nr. 72703) be ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabriko sutikimo sav

komercinėje veikloje (įskaitant uždraudimą žymėti prekes ir pakuotes, siūlyti ginčo žymeniui pažymėtas prekes, išleisti jas į rinką arba tuo tikslu jas sandėliuoti ar kitaip jomis disponuoti, eksportuoti ar importuoti taip pažymėtas prekes, naudoti ginčo žymenį komercinės veiklos dokumentuose arba reklamoje, gaminti tokius žymenis ar laikyti jų pavyzdžius turint tikslą atlikti bet kurius pirmiau nurodytus veiksmus, bet tuo neapsiribojant). Teismas konstatavo, kad šis fonetiškai ir konceptualiai tapatių, vizualių panašių žymenų sudaryti šalių prekių ženklai yra klaidinamieji panašūs. Byloje nėra ginčo, kad žodinis žymuo GEROVĖ nuo 2015 m. gegužės iki 2017 m. kovo mėn. buvo naudojamas atsakovės UAB „Gerovės konservai“ savo gaminiams prekėms žymėti ir nuo 2015 m. gruodžio mėn. – atsakovės UAB „Gerovės prekyba“ tokių prekių reklamai ir platinimui (prekybai).

12. Teismas nurodė, kad Konkurencijos įstatymas reglamentuoja tik viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesusijęs konkurencijos veiksmams. Atsakovai A. J. ir L. J. nėra nei viešojo administravimo, nei ūkio subjektai, kaip fiziniai asmenys jie nevykdė jokios ūkinės veiklos. A. J. fabrike dirbo pagal darbo sutartį, todėl pripažintina, jog abu šie atsakovai nėra ieškovės UAB „Gerovės“ konservų fabrikokontekste Konkurencijos įstatymo prasme.
13. Teismas nusprendė, kad byloje neįrodyta, jog fabrikas tuo pačiu metu su atsakovėmis UAB „Gerovės prekyba“, BUAB „Gerovės konservai“ veikė toje pačioje konservų gamybos rinkoje ir viena su kita konkuravo.
14. Teismas konstatavo, kad byloje nėra jokių įrodymų, pagrindžiančių, jog atsakovė UAB „Gerovės konservai“ būtų viliojusi ieškovės UAB „Gerovės“ konservų fabrikodarbuotojus. Teismas sutiko su atsakovų pozicija, kad darbuotojų apsisprendimas keisti darbdavį negali būti laikomas atsakovės UAB „Gerovės konservai“ atliktais neteisėtais veiksmais.
15. Teismas pažymėjo, kad, fabriko vadovai A. J. nustačius 150 000 Eur sumą, kaip baudą už fabriko komercinės paslapties atskleidimą, nė viena iš ieškovių akcininkių su šia suma, nustatyta fabriko vadovės, nesutiko, tokio įsipareigojimo nepasirėmė. Todėl teismas nusprendė, kad ši aplinkybė nesudaro teismo pagrindo pripažinti, jog ieškovės įgijo reikalingą teisę tokios baudos dydžio reikalauti iš atsakovų. Kitų įrodymų, kokią tikrą ar potencialią komercinę vertę turėjo informacija apie fabriko gamybos procesus, klientus, partnerius, bendradarbiavimo, pardavimo-pirkimo sąlygas, ieškovės nepateikė. Teismo ekspertizės išvadoje nurodyta, kad, pagal ekspertiniam tyrimui pateiktus dokumentus ir duomenis, remiantis finansinės apskaitos dokumentais, nėra galimybės nustatyti, kokio dydžio grynųjų pelnų fabrikas gavo iš bendradarbiavimo su klientais, kurie tuo UAB „Gerovės konservai“ ar UAB „Gerovės prekyba“ klientais, taip pat nėra galimybės nustatyti, kiek pajamų šios įmonės gavo iš pardavimų klientams, kurie buvo fabriko klientai. Byloje nėra pateikta įrodymų, jog fabrikas kada nors apskritai turėjo klientų, komercinių partnerių sąrašus, kokie jie buvo, kaip ir kada buvo sukurti, naudojami, tobulinami ir kaip tokią informaciją fabrikas saugojo nuo išviešinimo, taip pat ar ji, įskaitant gamybinį procesą, turėjo komercinę vertę.
16. Pasisakydamas dėl ieškovių argumento, kad atsakovai perėmė fabriko gaminių receptūras ir technologijas, gaminių dizainą produktams kaip būtent fabriko gaminiams, suteiktus brūkšninis BAR kodus, teismas nurodė, kad ieškovės vertina gaminių maistingumo deklaracijose nurodytus produkto energetinės vertės skaičius, tačiau nurodytose deklaracijose nėra informacijos apie naudojamų žaliavų sudedamąsias dalis. Gamintojas turi teisę pasirinkti standartines receptūras, pagal kurias skaičiuojama gaminių maistinė ir energetinė vertė, ir tai yra vieša informacija, todėl gaminių maistingumo deklaracijose nurodyti skaičiai nepatvirtina vienodos receptūros, technologijos naudojimo fakto, gaminių pagaminimo datos. Teismas pažymėjo, kad ieškovių nurodytiems gaminiams suteikti BAR kodai nėra ir nebuvo fabriko nuosavybė, byloje nėra įrodymų, jog fabrikas, tiek gaudamas šios kodų, tiek jų netekęs, patyrė kokių nors išlaidų.
17. Teismo vertinimu, iš ieškovių ieškinio galima spręsti, kad byloje yra keliamas žalos, padarytos verslo pagal veiklą „kitas vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas“ perėmimu, atgatinimo klausimas. Vadovaudamasis byloje esančiais įrodymais teismas padarė išvadą, kad didžiąją fabriko pajamų dalį sudarė nekilnojamojo turto nuoma, iš kurios buvo dotuojamas nuostolingai vykdomas konservų gamybos verslas. Pažymėjo, kad byloje nėra duomenų, kokia buvo fabriko kaip verslo visumos vertė, nustatęs faktą, jog nė vienas iš atsakovų fabriko vykdyto nekilnojamojo turto nuomos verslo nepėrėmė. Byloje nėra įrodymų, kurie patvirtintų faktą, jog kuris nors iš atsakovų ar visi atsakovai kartu neatlyginamai įgijo fabriki priklausiusios daržovių perdirbimo ir konservavimo procesui būtinus įrenginius ir kitus su gamyba susijusius daiktus, taip pat transporto priemones, kompiuterius, kitą elektroninę įrangą, kuri buvo naudojama fabriko konservų gamybos verslo pajamoms gauti.
18. Nesant byloje duomenų, kiek fabriko prekių ženklams nulėmė fabriko verslo pelningumą, nežinant jo rinkos vertės, tačiau esant akcininkų daugumos sprendimui nutraukti veiklą, teismo vertinimu, darytina išvada, kad neatlygintinių prekių ženklų naudojimui fabrikui žala padaryta nebuvo.
19. Įvertinęs nurodytas aplinkybes, teismas nusprendė, jog prielastinis ryšys tarp atsakovų veiklos ir ieškovių nurodytos fabriki padarytos žalos yra pamelgų nutočės, todėl civilinė atsakomybė dėl reikiamo reikalavimo dalies negalima.
20. Nustatęs, kad fabriko akcininkai savo sprendimu nutarė pasitraukti iš konservų gamybos, vaisių ir daržovių perdirbimo, konservavimo veiklos, t. y. neužsiti šių verslų, teismas nusprendė, jog neliko fabriko konkurencinio pranašumo prieš kitus rinkos dalyvius, o tai, teismo vertinimu, reikšia, kad fabrikas neturi komercinių paslaptį, todėl ieškovių reikalaujamą uždrausti atsakovams naudotis, perduoti, skelbti ieškovės UAB „Gerovės“ konservų fabriko informaciją, kuri yra fabriko komercinė paslaptis, taip pat pripažinti nepagrįstą ir atmetinu.
21. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovių apeliacinį skundą, 2022 m. vasario 24 d. sprendimu Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimą iš dalies panaikino ir priėmė naują sprendimą ieškini tikrinti iš dalies: priteisė ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui 150 000 Eur nuostolių atgatinimo solidariai iš atsakovų A. J., L. J., UAB „Gerovės prekyba“ ir procesines patikėtas; kitą ieškino dalį atmetė; sprendimo dalį, kuri prielastinis ieškino dalies atsisakymas ir byla dėl šios dalies nutraukta, paliko nepakeistą.
22. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija konstatavo, kad, priešingai nei nusprendė pirmosios instancijos teismas, ieškovės techninė (pvz., gaminių receptūros ir gamybos technologijos), technologinė (pvz., gamybos sąlygos ir pajėgumai), komercinė (pvz., klientų ir tiekėjų sąrašai), organizacinė (pvz., darbo organizavimas, ketinimai reorganizuoti ir pan.) informacija atitinka komercinės paslapties apražybą. Byloje nėra duomenų, kad ši ieškovės techninė, technologinė, komercinė ir organizacinė informacija būtų skelbiama ar prieinama viešai tretiesiems asmenims. Priešingat, iš į bylą pateiktą 2014 m. rugsėjo 18 d. įsakymo, 2016 m. sausio 4 d. įsakymo, 2016 m. balandžio 25 d. tuometės generalinės direktorės A. J. pranešimo turinio matyti, kad ieškovė aiškiai ir nedviprasiskai ištvirtino duomenų, kurie, jos nuomone, yra saugotini ir neviešintini tretiesiems asmenims, sąrašą. Taigi, nagrinėjant atvejų ieškovė nustatė informaciją, kurią laikė komercine (gamybine) paslaptimi, ir ėmėsi priemonių bei pakankamų priemonių tokiai informacijai apsaugoti.
23. Vertindama, ar techninė, technologinė, komercinė bei įmonės organizacinė informacija turi komercinę vertę, teisėjų kolegija pažymėjo, kad komercinė paslaptis apima tam tikrų žinių, informacijos visumą, kuri savo esme yra nemateriali, nors jos saugojimas ir platinimas dažniausiai realizuojami materialine išraiška. Taigi, šia prasme ji nesiskiria nuo kitų intelektualinės nuosavybės objektų. Specifinės komercinės paslapties bruožas, skiriantis ją nuo kitų intelektualinės nuosavybės objektų, yra neribotas jos apsaugos terminas. Teisė į komercinę paslaptį šiekta tol, kol šiekta faktinis asmuo, turintis tokią informaciją, monopolis, t. y. kol ši informacija netampa laisvai prieinama tretiesiems asmenims, taip pat kol informacija turi komercinę vertę.
24. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismo išvada, jog ieškovė, nuo 2016 m. nevykdžiusi gamybinės veiklos, neteko savo komercinių paslaptį, yra nepagrįsta ir nelogiška. Kad aptariamą informaciją turėjo komercinė vertė, patvirtina atsakovo L. J. UAB „Gerovės konservai“ vardu 2015 m. vasario 12 d. fabriko akcininkams teiktas siūlymas dėl verslo pirkimo, pagal kurį atsakovė siekė įgyti ir ieškovės komercinės (gamybinės) paslaptis – UAB „Gerovės“ konservų fabriko vardą, prekių ženklą, receptūras, technologijas ir kt., siekdama perimti ir fabriko sutartis su pirkėjais tinka ir kitais fabrikui produkcijos pirkėjais, žaliavų tiekėjais ir pan. Mažai tikėtina, kad tokia informacija, laikyta vertinga tiek pačios ieškovės, tiek ir atsakovo L. J., taptų nevertinga 2016 m. sausio 1 d. momentu, t. y. fabriko veiklos nevykdymo momentu.
25. Teisėjų kolegija nurodė, kad byloje nėra ginčo, jog atsakovėi A. J. buvo žinomos visos ieškovės komercinės (gamybinės) paslaptys, nes ji, būdama fabriko generalinė direktorė, pati patvirtino įmonės technologinių ir komercinių paslaptį sąrašą, pasidžėjęs neplatinti konfidencialios informacijos. Byloje nustatytos aplinkybės, kai naujai įsteigta įmonė neturpus po savo įsteigimo pradeda itin sėkmingai bendradarbiauti su savo steigėjo sukurtoje buvusios darbdavies klientais, teisėjų kolegijos vertinimu, neabejotinai patvirtina atsakovę A. J. atskleidusi bei perdavus ieškovės komercinę informaciją apie tuos pačius klientus atsakovams, o pastaruosius šią informaciją neteisėtai panaudojus.
26. Klientas nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas, byloje surinktų įrodymų pagrindu darydamas išvadą dėl įrodymų nepakankamumo, jog atsakovė BUAB „Gerovės konservai“ gamino tą pačią kaip ir iki fabriko veiklos nutraukimo gamintą produkciją, pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – ir **CPK**) normas, reglamentuojančias įrodinėjimo taisykles. Kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad atsakovė BUAB „Gerovės konservai“ visų bylos nagrinėjimo metu nepateikė technologinių sudėčių palyginimo, neprasė skirtingų dėl produkto tapatumo. 2015 m. gruodžio mėn. – 2016 m. sausio mėn. dalis fabriko darbuotojų įsidarbino pas atsakovę UAB „Gerovės prekyba“, o nuo 2016 m. birželio 1 d. – pas atsakovę BUAB „Gerovės konservai“. Remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ direktorių, J. 2016 m. birželio 10 d. įsakymu pavedė technologei S. Š., kuri iki 2016 m. birželio 1 d. dar dirbo fabrike ir žinojo visas fabriko veikloje naudotas technologijas bei receptūras, paruošti technologines instrukcijas bei receptus šių gaminių: uogų, vaisių džemų ir uogienų, konservuotų daržovių ir vaisių, trintų uogų, vaisių, sirupų, garstyčių bei kitų produktų kepykloms. Tą pačią dieną atsakovė BUAB „Gerovės konservai“ atsakovei UAB „Gerovės prekyba“ jau pardavė įvairią produkciją, t. y. užpeles, karamelės, vanilinius įdarus, įvairių vaisių ir uogų įdarus, džemus, uogienes, garstyčias, humusą, ir išrašė PVM sąskaitas faktūras. Teisėjų kolegijos vertinimu, per tokį trumpą laikotarpį sukurti, pagaminti, patikrinti produkcijos saugumą bei ją realizuoti rinkoje yra beveik neįmanoma, todėl akivaizdu, kad A. J., kuri tuo metu buvo ir fabriko generalinė vadovė, buvo prieinamos produkcijos technologinės sudėties bei receptai, ir ji šios duomenis atskleidė savo sutuoktiniui L. J., o šis, įgijęs tokią komercinę (gamybinę) paslaptį sudarančią informaciją apie fabriko gaminių produktų technologinę sudėtį iš savo sutuoktinės, taip pat pasinaudojęs buvusiu fabriko darbuotoju sukauptą ilgmetę patirtimi ir kvalifikacija kuriant fabriko produktus, ją perdavė atsakovei BUAB „Gerovės konservai“, ir atsakovai, panaudoję šią informaciją, gavo pajamų, plėtodami BUAB „Gerovės konservai“ veiklą, dėl to fabrikas patyrė nuostolių. Mažai tikėtina, kad atsakovai pasiekė tokias gamybos apimtis, jog galėtų patenkinti buvusių fabriko klientų, su kuriais sudarė sutartis atsakovė UAB „Gerovės prekyba“, poreikius, kad realizuotų atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ pradėtą gaminti produkciją, kurios originalios receptūros, anot atsakovų, buvo sukurtos tik 2016 m. birželio 10 d. Nė 92 BAR kodų, identifikuojančių konkrečią prekę, perėmimas taip pat patvirtina išvadą dėl BUAB „Gerovės konservai“ ir fabriko gaminių produktų sutapties.
27. Kolegija nusprendė, kad, teisingai nustatęs faktines aplinkybes, jog atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ savo veikloje neteisėtai naudojo fabrikui priklausantį prekių ženklą, pirmosios instancijos teismas šių aplinkybių pagrindu padarė neteisėtą išvadą, kad žala tuo fabrikui nebuvo padaryta. Kolegija taip pat konstatavo, kad atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ gamintos produkcijos, kurią į rinką tiekė UAB „Gerovės prekyba“, pakuočių ir etikečių dizainas visiškai yra itin panašus į fabriko gaminių produktų dizainą, todėl vidutiniui civiliniam pirkėjui, lyginant ieškovės ir atsakovės pagamintų produktų dizainą, beveik neįmanoma identifikuoti gamintojo nesutapimo.
28. Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje esančių įrodymų visumą, konstatavo, kad nepagrįstas pirmosios instancijos teismo išvadas dėl žalos padarymo fakto visų pirma lėmė neteisėtas atsakovų veiksmų vertinimas jų neteisėtumo aspektu. Byloje nustačius, kad atsakovė A. J., būdama fabriko generalinė direktorė bei disponuodama fabriko komercinėmis (gamybinėmis) paslaptimis, ne tik jomis pasinaudojo UAB „Gerovės prekyba“ veikloje bei jas atskleidė savo sutuoktiniui L. J., o šis šią informaciją panaudojo BUAB „Gerovės konservai“ veikloje, taip pat nustačius, kad atsakovai neteisėtai naudojo klaidinamąjį panašų ir fabriko prekių ženklą bei fabriko pakuočių ir etikečių dizainą, neabejotinai, jog dėl tokių neteisėtų atsakovų veiksmų fabrikas patyrė nuostolių. Ieškovės, kad fabriko veikla iš dalies buvo dotuojama iš nekilnojamojo turto nuomos ar kad atsakovai nepasirėmė fabriko materialiojo turto, nurodytos išvados nepaneigia – šios aplinkybės galėtų turėti įtakos sprendžiant dėl ieškovės klusios žalos konkretaus apskaičiavimo metodo ir (ar) žalos dydžio, bet ne dėl žalos fakto.
29. Kolegija nurodė, kad ieškovės savo patirtus nuostolius iš esmės įrodinėjo ekspertizės aktu Nr. 5/2698(Vil):17 bei papildomos ekspertizės aktu Nr. 5/2780(Vil):18, atsakovės A. J. parengtu įsipareigojimu neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties, kuriame nustatytos 150 000 Eur netesybos (bauda) už konfidencialumo įsipareigojimo pažeidimą, bei atsakovo L. J. 2015 m. vasario 12 d. teiktas fabriko akcininkams pasiūlymas pirkti fabriko verslą už 57 925 Eur kainą. Byloje neginėjama nustatyta, kad ekspertizės aktų turinys yra neįsamas, nes nei ieškovė UAB „Gerovės“ konservų fabrikas, neatsakovės BUAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ nepateikė ekspertizės reikiamų veiklos ir buhalterinių dokumentų. Nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme posėdyje buvo apklausta ekspertė M. O., ji nurodė, kad iš tyrimui pateiktų dokumentų ir duomenų negali atsakyti į nė viena ekspertizei pateiktą klausimą; ekspertė A. K. taip pat negalėjo pateikti išsamių atsakymų dėl dokumentų turinio. Taigi, ekspertėms dėl duomenų trūkumo negalint nustatyti teisingo ieškovės patirtų nuostolių dydžio, rentis tokios išvados, nustatant fabriko patirtų nuostolių dydį, teisėjų kolegijos vertinimu, nėra jokio teismo pagrindo.
30. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovo L. J. 2015 m. vasario 12 d. fabriko akcininkams teiktas pasiūlymas taip pat negali patvirtinti ieškovės patirtų nuostolių dydžio, nes, kaip nurodo ir pačios ieškovės, fabriko akcininkai šį atsakovo pasiūlymą atmetė kaip neatitinkantį tikrosios fabriko verslo vertės. Ši aplinkybė dėl pasiūlymo teikimo, teisėjų kolegijos vertinimu, galėtų nebent patvirtinti patį nuostolių faktą, t. y. kad atsakovas L. J. manė, jog fabriko verslas yra vertingas, tačiau ne ieškovės patirtų nuostolių dydį.
31. Teisėjų kolegija, nurodžiusi, kad nagrinėjamam atvejui jos galimybės nustatyti konkretų ieškovės patirtų nuostolių dydį yra labai ribotos, vertino, jog aplinkybė, kad pačios ieškovės savo pirminiu reikalavimu fabriko patirtus nuostolius siejo su 150 000 Eur bauda, nustatyta už konfidencialumo įsipareigojimo pažeidimą, yra itin svarbi ir aktuali. Teisėjų kolegija nusprendė, kad 150 000 Eur suma, kuri kaip bauda buvo įtvirtinta įsipareigojime neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties, atitinka ieškovės patirtus nuostolius dėl fabriko komercinės (konfidencialios) informacijos neteisėto įgijimo, atskleidimo ir panaudojimo, taip pat už neteisėtą klaidinamąjį panašų ir fabriko prekių ženklą bei fabriko pakuočių ir etikečių dizainą ir etikečių dizaino panaudojimą.
32. Vadovaudamasi **CK 6.279** straipsnio 1 dalimi ir kasacinio teismo formuojama praktika apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nusprendė, kad atsižvelgiant į tai, jog atsakovė A. J., būdama fabriko generalinė direktorė bei disponuodama fabriko komercinėmis (gamybinėmis) paslaptimis, jomis pasinaudojo UAB „Gerovės prekyba“ veikloje bei jas atskleidė savo sutuoktiniui L. J., o šis šią informaciją panaudojo BUAB „Gerovės konservai“ veikloje; taip pat kadangi atsakovų fizinį asmenį įsteigė ir (ar) vadovavimosi atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ gamino, o UAB „Gerovės prekyba“ realizavo produkciją su klaidinamąjį panašų ir fabriko prekių ženklų bei fabriko pakuočių ir etikečių dizainu, atskirti atsakovų prievolių dalių nėra įmanoma, todėl atsakovams taikyti solidarioji atsakomybė atlyginant fabriko patirtus nuostolius (**CK 6.6 straipsnio 3 dalis**).
33. Kolegija nustatė, kad, nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme, Vilniaus apygardos teismas 2021 m. lapkričio 8 d. sprendimu pripažino BUAB „Gerovės konservai“ veiklą pasibaigusią ir nusprendė šią įmonę įregistruoti iš Juridinių asmenų registro. Vieši Juridinių asmenų registro duomenys patvirtina, kad atsakovė BUAB „Gerovės konservai“ įregistruota iš Juridinių asmenų registro. Teisėjų kolegija, įvertinusi šias aplinkybes, nusprendė, kad solidarus fabriko patirtų nuostolių atgatinimo priteisimas iš šios atsakovės tampa netekslingas, nes, priėmus sprendimą dėl įmonės pabaigos, pasibaigė ne tik teisme nagrinėta bankroto byla, bet ir visų kitų klausimų, neatliejamai susijusių su tokia įmone, nagrinėjimas.
34. Pasisakydamas dėl ieškino reikalavimo uždrausti atsakovėms naudotis fabriko komercinėmis (gamybinėmis) paslaptimis teisėjų kolegija nurodė, kad aptariamam nukentėjusio asmens teisių gynimo būdas yra siejamas su vertinimu, ar ginčo informacija vis dar suteikia atsakovėms neteisėtą komercinį pranašumą. Kolegijos vertinimu, šio sprendimo priėmimo metu ieškovės komercinė (gamybinė) paslaptis sudaranti informacija komercinio pranašumo atsakovams nebeteikia, nes tiek fabrikas nuo 2016 m. sausio 1 d., tiek atsakovės BUAB „Gerovės konservai“ bei UAB „Gerovės prekyba“ ūkinės komercinės veiklos nevykdė, bylos nagrinėjimas tęsiasi nuo 2016 m. ir tik pačioje bylos nagrinėjimo pradžioje jos nagrinėjimas buvo pripažintas neįsami; vėliau, nusprendus priešingai, ieškovės bylos nagrinėjimo metu neprasė bylos medžiagos ar jos dalies, kurioje pateikiama fabriko komercinė paslaptis sudaranti informacija, pripažinti neįsami, informacija galėjo tapti prieinama tretiesiems asmenims, todėl šio reikalavimo netenkino.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

35. Kasacinio skundo atsakovai L. J. ir A. J. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 24 d. sprendimą, palikti galioti Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimą ir priteisti atsakovų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 35.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė **CK 1.116 straipsnio 1** dalies normą, nustatantį, kokia informacija laikytina komercine paslaptimi. Teismas konstatavo, jog fabriko komercinių paslaptį sąrašą patvirtinta informacija laikytina komercine verte turinčia komercine paslaptimi, nors fabrikas nutraukė veiklą ir pats savo noru pasišalino iš konkurencinės rinkos, neketindamas gauti jokio pelno iš veiklos. Fabrikui nutraukus ūkinę veiklą nuo 2016 m. sausio 1 d., jokia su ūkiu tokia veikla susijusi konfidenciali informacija negali būti laikoma komercine paslaptimi sudarančia informacija, nes ji nebeatitinka komercinio vertinimo kriterijus: i) nesukuria jokio konkurencinio pranašumo fabrikui prieš kitus rinkos dalyvius, nes fabrikas savo noru pasitraukė iš konkurencinės rinkos ir nebebuvo suinteresuotas investuoti į turimus klientus bei gamybą; ii) nesuteikė fabrikui jokio verslo privalumų, gamybinio pranašumo, finansinės naudos, nes fabrikas nevykdė jokios veiklos, susietos su verslu, gamyba, ir neketino uždirbti daugiau pelno. Taigi bet kokia su fabriko veikla susijusi konfidenciali informacija prarado savo konkurencinį pranašumą, kuris yra esminis kriterijus informacijai laikyti atitinkančia komercinės paslapties požymis.
- 35.2. Teismas, padarydamas išvadą, kad UAB „Gerovės konservai“ gamino tą pačią produkciją kaip ir iki veiklos nutraukimo fabriko gaminta produkcija, pažeidė **CPK 178** straipsnyje įtvirtintą proceso teisės normą, reglamentuojančią įrodinėjimo pareigos paskirstymą. Atsakovai, siekdami atskirti į ieškovių nurodomas aplinkybes dėl vienodos produkcijos gamybos, ir bylą pateikė įrodymus, patvirtinančius gamintos produkcijos unikalumą, –

UAB „Gerovės konservai“ direktoriaus atsakovo L. J. 2016 m. birželio 10 d. įsakymą, kuriuo technologai buvo pavesta paruošti produktų technologines instrukcijas bei receptus. Siekiant įrodyti produkcijos parašumą arba paneigti UAB „Gerovės konservai“ sukurtos produkcijos unikalumą, būtint išskovoms teko CPK 178 straipsnyje įtvirtintą įrodinėjimo pareigą pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus arba prašyti teismo paskirti byloje ekspertizę. To nepadarius, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad byloje nepakanka įrodymų, jog UAB „Gerovės konservai“ gamino tą pačią produkciją kaip ir fabrikas, o apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai padarė priešingą išvadą.

- 35.3. Nuostoliai neteisėtai gautos naudos forma gali būti priteisiami atlyginti tik iš to asmens, kuris gavo naudos. Byloje nustačius, kad fabrikas savanoriškai nuo 2016 m. sausio 1 d. tikinės veiklos nebevykdė, vienintelė žalos forma, kurios dydis byloje galėjo būti nustatomas, – neteisėtai gauta nauda, kurios gavimo faktą atsakovų A. J. ir L. J. atžvilgiu išskovoms neįrodinėjo. Šie atsakovai asmeniškai jokią tikinę komercinę veiklą nesivertė. Teismas netinkamai taikė [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalį, 6.249 straipsnio 1 dalį, nes nebuvo atskirai įvertinti kiekvieno iš atsakovų veiksmų, t. y. kas ir kokius atliko neteisėtus veiksmus, nukreiptus į komercinės paslapties paviešinimą (sprendžiant dėl negautų pajamų) bei į neteisėtos naudos iš kito subjekto komercinės paslapties gavimą, kas gavo naudos (sprendžiant dėl nepagrįsto praturtėjimo), o nustačius, kad nuostolių atlyginimas gali būti priteistas tik neteisėtai gautos naudos forma, išskovs negalėjo būti tenkinamas atsakovų A. J. ir L. J. atžvilgiu.
- 35.4. Apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas civilinės atsakomybės sąlygas – žalos dydį, netinkamai taikė [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalies normą, reglamentuojančią teismo pareigą pačiam nustatyti nuostolių dydį, bei [CPK 178 straipsnyje](#) įtvirtintą įrodinėjimo taisyklę. Išskovės turėjo galimybę pateikti į bylą žalos dydį patvirtinančius įrodymus – retrospektyvinį fabriko verslo vertės vertinimą, todėl teismas be pagrindo pritaikė [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalies nuostatą ir pats nustatė nuostolių dydį, nes šio nuostata galėjo būti taikoma tik tuo atveju, jeigu išskovės negali įrodyti nuostolių dydžio. Į bylą yra pateikti L. J. pasiūlymai nupirkti fabriko verslų už 57 925 Eur. Jeigu apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad šis įrodymas nėra pakankamas nuostolių dydžiui nustatyti, tai sprendimas turėjo būti priimtas išskovų, kurioms teko nuostolių dydžio įrodinėjimo našta, nenauda.
- 35.5. Įsipareigojime neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties už jos atskleidimą buvo nustatytas baudos dydis. Šiuo dydžiu, nustatydamas priteistiną nuostolių atlyginimo dydį, teismas nepagrįstai vadovavosi, nes baudos dydis negali būti prilyginamas nei fabriko negautų pajamų dydžiui, nei atsakovų neteisėtai gautai naudai, nei fabriko verslo vertei. Ši bauda buvo nustatyta kaip prevencinė priemonė, be to, išskovės šio įsipareigojimo nepasirašė.
- 35.6. Nuo 2016 m. sausio 1 d. fabrikas savanoriškai tikinės komercinės su konservų gamyba ir prekyba susijusios veiklos nebevykdė, todėl akivaizdu, jog pajamų negavimas priežastiniu ryšiu susijęs ne su atsakovų veiksmis, o su paties fabriko sprendimu nebevykdyti veiklos. Veiklos nevykdant, pajamų gavimas tampa neįmanomas, vadinaisi, pajamos nebūtų buvusios gautos net ir tuo atveju, jeigu nebūtų buvę atlikti apeliacinės instancijos teismo nustatyti atsakovų neteisėti veiksmai. Taigi faktinis priežastinis ryšys neegzistuoja, o apeliacinės instancijos teismas jo buvimą konstatavo netinkamai taikdamas [CK 6.247 straipsnį](#).
36. Atsiliepiu į kasacinį skundą išskovės prašo kasacinį skundą atmesti ir priteisti iš atsakovų A. J. ir L. J. išskovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui visų kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Išskovės nurodo šiuos argumentus:
- 36.1. Atsakovai klaidingai sutapatina komercinės paslapties vertingumo kriterijų su komercinės paslapties panaudojimu konkurencinėje veikloje. Informacija laikoma komercine paslaptimi ir saugoma neatsižvelgiant į tai, ar ir kokių būdu komercinės paslapties savininkas naudoja tokio pobūdžio informaciją, ar komercinės paslapties savininkas ir neteisėtai komercinės paslaptis naudojantis asmuo konkuruoja ar ne ([CK 1.116 straipsnis](#)). Tokio pobūdžio informacijos nenaudojimas savaime nereikšia, kad jos savininkas neketina gauti iš jos naudos ateityje. Todėl apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, jog pirmosios instancijos teismo išvada, kad išskovė, nuo 2016 m. nevykdyma gamybinės veiklos, neteko savo komercinių paslapties, yra nepagrįsta ir neloģiška.
- 36.2. Apeliacinės instancijos teismas nepersikirsė įrodinėjimo pareigos, kaip tvirtina atsakovai, bet, remdamasis byloje esančių įrodymų visuma, padarė išvadą, kad atsakovai panaudojo fabriko komercinės paslapties.
- 36.3. Reikšiant iškinį Konkurencijos įstatymo ir (ar) [CK 1.116 straipsnio](#) pagrindu, taikytinos ir bendrosios civilinė atsakomybė reglamentuojančios teisės normos, taigi ir [CK 6.249 straipsnio](#) nuostatos dėl atsakingo asmens gautos naudos ar nukentėjusio asmens negautų pajamų atlyginimo, todėl, vadovaujantis [CK 6.279 straipsnio](#) 1 dalimi, bendrai padarę žalos asmenys nukentėjusiam asmeniui atsako solidarai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-317-421/2019](#)). Kai byloje pareiškimas reikalavimas atlygti ir negautas pajamas, ir neteisėtai gautą naudą, o žalą patyrusio asmens negautos pajamos iš esmės sutampa su komercine paslaptimi pasinaudojusio asmens gauta nauda, turi būti tenkinamas didesnis reikalavimas, nes tai atitiktų visiško atlyginimo ir *non bis in idem* (negalima dukart bausti už tą patį teisės pažeidimą) principus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#); 2021 m. sausio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-162-823/2021](#)). Taigi reikalavimas dėl žalos atlyginimo gali būti grindžiamas ir negautomis pajamomis, ir pažeidžio gauta nauda.
- 36.4. Priešingai nei teigia atsakovai, išskovės, byloje įrodinėdamas patirtos žalos dydį, aktyviai vykdė įrodinėjimo pareigą. Buvo atliktos apskaitos, finansų, turto ir verslo vertinimo ekspertizės. Atsakovai neteikė jokių dokumentų, iš kurių būtų galima nustatyti realią fabriko patirtą žalą. Apeliacinės instancijos teismas, tik pripažinęs, jog išskovės nuostolių dydžio byloje negali tiksliai įrodyti, šį dydį nustatė.
- 36.5. Atsakovė A. J. įsipareigojime neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties nustatydama 150 000 Eur dydžio baudą deklaravo, jog tai bus minimali fabriko neįrodinėtų nuostolių suma už komercinę (gamybinę) paslaptį sudarančios informacijos neteisėtą atskleidimą (panaudojimą), apimanti tiek fabriko negautas pajamas, tiek atsakovų neteisėtai gautą naudą. Byloje negalint įrodyti tikslaus patirtų nuostolių dydžio, šiame dokumente nustatytas baudos dydis sudarė sąlygas teismui jį nustatyti, atsižvelgiant į minimalių ir neįrodinėtų nuostolių sumą (150 000 Eur) esant analogiško pažeidimo atvejui.
- 36.6. Fabrikui net ir nutraukus konservų gamybos ir prekybos veiklą, ją neteisėtai perėmus atsakovams ir jiems šio teismo patariamais praradimais turi būti pripažįstama atsakovų gauta nauda. Dėl atsakovų neteisėtų veiksmų fabrikas prarado galimybę pelninti parduoti jam nuosavybės teise priklausančias komercines (gamybinės) paslaptis, prekių ženklus, prekių pakuočių ir etikečių dizainus, teisę į socialinio tinklo „Facebook“ paskyrą ir kt.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl komercinės paslapties vertingumo požymio (CK 6.116 straipsnio 1 dalies aiškinimo ir taikymo)

37. Komercinės paslaptys yra pramoninės nuosavybės objektai. Kaip ir kiti šios nuosavybės objektai, komercinės paslaptys yra svarbi konkurencinio rinkoje priemonė. Komercinės paslapties, kaip pramoninės nuosavybės objekto, skirtumai nuo kitų pramoninės nuosavybės objektų yra pažymėti kasacinėje praktikoje. Komercinei paslaptiškai nekeliami naujumo reikalavimai, bet, skirtingai nei kiti pramoninės nuosavybės objektai, pvz., patentai, dizainai ir kita, komercinė paslaptis turi būti neišviesinta, slapta (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-326/2012).
38. [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje apibrėžta komercinės paslapties objekto samprata ir pateikti kriterijai, keliama informacijai, kad ši būtų kvalifikuojama ir saugoma kaip bendrovės komercinė (gamybinė) paslaptis. Pagal [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalį (įstatymo redakcija, galiojusi nuo 2014 m. lapkričio 14 d. iki 2018 m. gegužės 31 d.) informacija laikoma komercine (gamybine) paslaptimi, jeigu turi tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama dėl šios informacijos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą.
39. Aiškinamas šių teisės normų kasacinis teismas yra nurodęs, kad informacijai, kuri gali būti pripažinta komercine paslaptimi, keliama reikalavimai iš esmės yra trys: slaptumas, vertingumas ir protingos pastangos, nukreiptos šiai informacijai išsaugoti. Slaptumas ir vertingumas aiškinami kartu, nes informacija turi komercinę vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys, o je tu turinčiam asmeniui ši informacija sukuria konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius. Taigi tam, kad informacija sudarytų komercinę paslaptį, nepakanka, jog ji būtų tik slapta, – tokios informacijos turėtojas turi turėti verslo privalumą, gamybinio pranašumo, finansinės naudos ir kita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016, 38 punktas).
40. Atsakovai kasacinio skundu neginčia apeliacinės instancijos teismo išvados, kad informacija, dėl kurios įgyjimo, atskleidimo ir panaudojimo kilo ginčas nagrinėjamoje byloje, atitiko visus komercinės paslapties požymius išskovės UAB „Gerovės“ konservų fabriko veiklos metu. Įrodinėdami netinkamą [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintą teisės normos aiškinimą ir taikymą atsakovai kasaciniame skunde teigia, kad pagal šią teisės normą ir jos pagrindu formuojamą kasacinio teismo praktiką komercinės paslapties vertingumas siejamas būtent su komercinės paslapties savininko konkurenciniam pranašumui prieš kitus ūkio subjektus, todėl, fabrikui savanoriškai pasitraukus iš ūkinės komercinės veiklos (nebekonkuruojant rinkoje), nurodyta informacija neteko būtinosios vertingumo savybės ir turėjo būti teismo pripažinta konfidencialia informacija, nebeturinti komercinės paslapties statuso. Teisėjų kolegija šiuos atsakovų argumentus pripažįsta teisiskai nepagrįstais.
41. Kaip matyti iš ginčui aktualios redakcijos CK 1.116 straipsnio 1 dalies formuluotės, komercinės paslapties vertingumo požymis joje yra siejamas su informacijos komercine (gamybine) verte, nesiejant to šimtina tik su komercinių paslapties turėtojo palankesniems konkuruojam rinkoje galimybėmis. Be to, aptariamoje teisės normoje yra nurodoma, kad komercinė vertė gali būti tikra arba potenciali. Tai reiškia, kad komercinė vertė suprantama plačiai – net jei konkrečiu momentu informacijos vertės negalima nustatyti, pakanka, kad tokia vertė galėtų atsirasti ateityje.
42. Iš esmės analogiškai komercinės paslapties vertingumo požymis yra apibrėžiamas Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektu, susijusių su prekyba, (angl. *Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights*; vadinaują TRIPS sutartis), 39 straipsnio 2 dalies b punkte bei 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapties) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (toliau – Komercinių paslapties direktyva) 2 straipsnio b punkte. Komercinių paslapties direktyvos preambulės 14 punkte pažymėta, kad komercinės paslapties apibrėžtis turėtų būti suformuluota taip, kad apimtų patirties patirtį, verslo informaciją ir technologinę informaciją, atsižvelgiant į teisėtus interesus jas laikyti paslaptimi ir į teisėtus lūkesčius, kad toks konfidencialumas bus išsaugotas. Be to, tokia praktinė patirtis arba informacija turėtų turėti faktinės arba potencialios komercinės vertės. Turėtų būti laikoma, kad tokia praktinė patirtis arba informacija turi komercinės vertės, pavyzdžiui, kai jos neteisėtai gautas, naudojimas arba atskleidimas gali pakenkti ją teisėtai valdančiam asmeniui interesams, kadangi tai kenkia to asmens potencialiui mokslo ir technologijų srityje, verslo ar finansų interesams, strateginėms pozicijoms arba gebėjimui konkuruoti. Į komercinės paslapties apibrėžį įtraukiamas nereikšminga informacija ir patirtis bei gebėjimai, kurių įgyta darbuotojai prarasti dirbdami, taip pat informacija, kurią paprastai žino arba kurią gali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su atitinkamos rūšies informacija.
43. Įgyvendinant Komercinių paslapties direktyvą, nuo 2018 m. birželio 1 d. [CK 1.116 straipsnis](#) buvo pakeistas, taip pat buvo priimtas specialus Lietuvos Respublikos komercinių paslapties teisinės apsaugos įstatymas. Komercinės paslapties savokos reguliavimas ilko [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje. Teisės doktrinoje pažymima, kad, pažeidžiant perkeliant į [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalį Komercinių paslapties direktyvoje pateiktą komercinės paslapties apibrėžimą, jokių esminių pakeitimų nebuvo padaryta – ir iki direktyvos įgyvendinimo [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas buvo parentas tais pačiais trimis kriterijais (informacijos slaptumo, informacijos komercinės vertės, kylančios dėl jos slaptumo bei protingų pastangų išlaikyti informaciją slapta), kurie išliko ir naujajame apibrėžime (Brūstons, R. Komercinių paslapties direktyvos įgyvendinimas Lietuvos teisėje *Teisė*, 1100, p. 8–23). Taigi, nėra pagrindo teigti, kad komercinės paslapties vertingumo požymis pagal šiam ginčui aktualią [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies redakciją turėtų būti aiškinamas kitaip, nei jis aiškinamas pagal Komercinių paslapties direktyvą.
44. Teisės doktrinoje, aiškinant komercinės paslapties vertingumo požymį, nurodoma, kad informacija pripažįstama komercine paslaptimi, jei ji turi realią ar potencialią naudą bendrovei. Kitaip nei reali vertė, potenciali informacijos vertė bendrovei konkrečiu momentu negali būti patenatuota ar išreikšta konkrečiu dydžiu, tačiau prognozuojama, kad ateityje informacija taps vertinga. Berekšmė ar mažareikšmė bendrovės informacija laikytina neatitinkančia informacijos vertingumo požymio (Matkevicius, A. Bendrovės komercinės paslapties objektas. *Jurisprudence*, 2007, Nr. 10 (100), p. 84–91).
45. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad teisė į komercinę paslaptį sudarančią informaciją pati savaime yra vertinga, todėl, priklausomai nuo ūkio sektoriaus, kuriame įmonė veikia, tokios teisės gali sudaryti didelę įmonės turto dalį, taip pat jos pačios savaime gali būti civilinės apyvartos objektas. Komercinės paslaptys yra vertingos, kai jos būna naudojamos tiek pagal tiesioginę paskirtį, tiek ir kitais būdais – jos gali būti atlygininai perduodamos, taip pat gali tapti jų savininko indėliu į bendrą su kitu subjektu projektą ar kt. Spėsti, kokių būdu bus naudojama komercinė paslaptis sudaranti informacija, prerogatyva tenka jos savininkui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. sausio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-13-378/2018, 47 punktas).
46. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad pagal [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintą teisės normos formulę pripažįstant informaciją komercine paslaptimi nėra būtini jos turėtojo faktiniai veiksmai tokią informaciją naudoti *hic et nunc* (čia ir dabar). Todėl vien galimybės komercinės paslapties turėtoji ją pasinaudojant nebuvinas ar nepažeidžiamas tokią informaciją naudoti konkrečiu laiko momentu savaime nereikšia nei to, kad kitiems subjektams atsiranda teisė atlikti su jos paviešinimu ar pasinaudojimu sąsijusius veiksmus, nei to, kad, juos atlikus, komercinės paslapties turėtoji nepadaroma žala. Komercinių paslapties apsauga, skirtingai nei kiti pramoninės nuosavybės objektų rūšių, pavyzdžiui, patentų, nėra ribota laiko atžvilgiu ir šio principo yra susijusi su jų savininko sugebėjimu išlaikyti informaciją slapta. Ši savybė gali būti viena iš priežasčių, skatinančių ūkio subjektus rinktis šį jiems priklausančios vertingos informacijos apsaugos būdą – jis leidžia saugoti informaciją labai ilgą laiką. Atitinkamai vertingos informacijos saugojimas ir nenaudojimas tam tikrą laiką versle yra normali komercinė praktika (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. sausio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-13-378/2018, 44 punktas).
47. Taigi, informacijos vertingumas, kaip būtinas komercinės paslapties požymis, aiškinamas, visų pirma, atsižvelgiant į tai, kad komercinė paslaptis yra savarankiškas pramoninės nuosavybės objektas, dėl kurio panaudojimo būdų komercinės paslapties turėtojas gali laisvai spėsti savo nuožūra, t. y. pats ji naudoti savo komercinėje veikloje, atlygininai jį perleisti kitiems asmenims, kt. Kaip ir kiti nuosavybės objektai, komercinė paslaptis yra saugoma nuo neteisėto jos pasisavinimo, nepriklausomai nuo to, ar pats komercinės paslapties turėtojas ją naudoja ar ketina naudoti savo komercinėje veikloje. Komercinės paslapties vertingumas reiškia, kad atitinkama informacija pagal savo pobūdį teikia ar potencialiai gali teikti jos turėtojam tam tikrą ekonominę naudą; pagal šį požymį komercinė paslaptis atbriojama nuo bereikšmės (net potencialiai negalinčios teikti ekonominės naudos) informacijos, taip pat informacijos, kuri pagal savo pobūdį yra lengvai prieinama asmenims toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su atitinkamos rūšies informacija. Komercinės paslapties turėtojo konkurencinis pranašumas rinkoje yra tik vienas, tačiau ne vienintelis informacijos vertingumą apibrėžiantis kriterijus.
48. Tai, ar konkreti informacija atitinka vertingumo požymį, yra fakto klausimas, nagrinėtinas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose. Kaip jau minėta, apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad informacija, dėl kurios įgyjimo, atskleidimo ir panaudojimo kilo ginčas nagrinėjamoje byloje, pagal savo pobūdį laikytina turinčia komercinę vertę, ir ši teismo išvada kasacinio skundu nėra ginčijama.
49. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad [CK 1.116 straipsnyje](#) nurodyti požymiai yra suformuluoti taip, kad į komercinės paslapties sąvoką patektų platus spektras bendrovės interesų. Aptarti formalią teisės kriterijai beveik nerboja informacijos, kuri galėtų būti laikoma komercine paslaptimi, pobūdžio ar turinio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-447/2014](#)). Komercinės paslapties turėtoji ilgą laiką neveikiant informacijos, tam tikra informacija, atsižvelgiant į jos pobūdį (pavyzdžiui, informacija apie bendrovės partnerius, sutartis, kanais ir t. t.), įgauti gali prarasti vertingumą savybė dėl rinkos sąlygų pasikeitimo ar dėl to, kad tokia informacija tapo laisvai prieinama, ir dėl to nustoti būti saugoma kaip komercinė paslaptis. Tačiau atsakovai nagrinėjamoje byloje tokio pobūdžio aplinkybių neįrodinėjo, apsiribodami tvirtinimu, kad vien išskovės UAB „Gerovės“ konservų fabriko savanoriškas ūkinės komercinės veiklos nutraukimas pats savaime turėjo būti teismo vertinamas kaip panaikinant fabrikui komercinių paslapties vertingumo savybę. Šiuos atsakovų argumentus atmesti kaip teisiskai nepagrįstus, darytina išvada, kad apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą sprendimą, [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies nuostatą nepažeidė.

50. Komercinių paslapčių apsauga apima tris skirtingus veiksmus, atliekamus su informacija, laikoma komercine paslaptimi: įgyjimą (gavinimą), atskleidimą ir naudojimą (ginčui aktualios redakcijos [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalis).
51. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies dispozicijoje įtvirtintas terminas „įgyjimas“ aiškinamas kaip apimantis visus veiksmus, nukreiptus į komercinės paslapties paviešinimą. Komercinė paslaptis paviešinama atskleidimu, neteisėtu jos perdavimu, todėl saugoma ir nuo minėtų neteisėtų veiksmų atlikimo. „Neteisėtas įgyjimas“ reiskia tiek pirminį (t. y. neteisėtą informacijos gavimą iš jos teisėto savininko), tiek antrinį (neteisėtą informacijos gavimą iš ją neteisėtai gavusio asmens) informacijos gavinimą. Neteisėtas komercinę paslaptį sudarančios informacijos naudojimas [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies prasme sudaro savarakišką neteisėtų veiksmų. Už neteisėtą komercinę paslaptį sudarančios informacijos naudojimą teisinė atsakomybė kyla visiems neteisėtai informaciją panaudojusiems asmenims (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 69, 79 punktai).
52. Atsakomybė už neteisėtą įmonės komercinės paslaptį sudarančios informacijos gavimą, atskleidimą ir panaudojimą padarytą žalą plačiai prasme grindžiama siekiu saugoti sąžiningą ūkio subjektų konkurenciją. Be [CK 1.116 straipsnio](#), komercinių paslaptį apsaugai Lietuvos Respublikoje ginčui aktualiu laikotarpiu reglamentavo Konkurencijos įstatymas. Šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte buvo nustatyta, kad informacijos, sudarančios kito ūkio subjekto komercinę paslaptį, naudojimas, perdavimas, skelbimas bei šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimas iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui, laikomas nesąžininga konkurencija.
53. Pasisakydamas dėl [CK](#) ir Konkurencijos įstatymo normų santykio kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad komercinę paslaptį sudaranti informacija gali būti įgyjama ar naudojama tiek turint tikslą nesąžiningai konkuruoti, tiek tokio tikslo neturint. Asmeniui, įgyjui ar naudojusiam komercinę paslaptį, tačiau nesiekusiam nesąžiningai konkuruoti, teisinė atsakomybė kyla tik [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies pagrindu. Konkurencijos įstatymas šiuo atveju netaikomas. Tais atvejais, kai ūkio subjektas, įgyjęs ar naudojantis komercinę paslaptį sudarančią informaciją, siekia nesąžiningai konkuruoti, be [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies, taip pat taikomas ir Konkurencijos įstatymas, konkrečiai – 15 straipsnio 1 dalies 3 punktas. [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalis nuo Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkto taip pat atbija pagal subjektus, kuriems taikomos atitinkamos normos, – [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalis taikoma visiems asmenims, o Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punktas – tik ūkio subjektams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 82, 83 punktai).
54. Valstybės Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo dalyse, be klasikinio nesąžiningos konkurencijos veiksmų, susijusių su pavėnosu su kito ūkio subjekto ar jo veikla sukelimu, nesąžiningos konkurencijos veiksmams taip pat priskaitomi veiksmas, susijęs su nepaaisčiu pranašumo įgyjimu, pasinaudojant kito ūkio subjekto dirbiu (angl. *free riding*). Tokio pobūdžio veiksmu draudimas paaiškinamas tuo, kad nesąžiningi konkurentai šiuo atveju gana finansine nauda patys neinvestuodami savo lėšų ir neįdėdami pastangų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-297-1075/2020](#), 49 punktas). Neteisėtas ūkio subjekto naudojimas kito ūkio subjekto komercinės paslapties pateiktą išia abieži. Pažymėtina, kad tokio pobūdžio veiksmų prieštaravimas ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir verslo patarčių nepašalina faktas, kad pats komercinių paslaptį savininkas dėl vieno ar kelių priežasčių nusprendė pasitraukti iš rinkos; nepagrįstas konkurencinis pranašumas, kurį nesąžiningas ūkio subjektas įgyjo dėl svetimo pramoninės nuosavybės objekto panaudojimo, ir tokiu atveju išleika.
55. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad nors atsakomybė už komercinių paslaptį apsaugą reglamentuojančių teisės normų pažeidimą ginčo laikotarpiu skirtingiems subjektams galėjo kilti skirtingų teisės aktų (Konkrencijos įstatymo ir/ar [CK](#)) pagrindu, Konkurencijos įstatyme buvo įtvirtinti šis esmės tokie pat draudžiami veiksmas, kaip ir [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalyje, t. y. komercinės paslapties naudojimas, perdavimas ir skelbimas.
56. Nustatant civilinės atsakomybės sąlygas byloje dėl komercinės paslapties neteisėto gavimo, atskleidimo ar panaudojimo, taikoma bendroji įrodinėjimo naštos paskirstymo civilinės atsakomybės byloje taisyklė: ieškovas privalo įrodyti neteisėtą atsakovo veiksmą, padarytą žalą ir neteisėtų veiksmų bei žalos priežastinį ryšį ([CPK 178 straipsnis](#)). Teismui nustatęs, kad atsakovas atliko neteisėtus veiksmus, lėmusius žalą, atsakovas, jo kaltę prezumuojama ([CK 6.248 straipsnio](#) 1 dalis) ir pareiga paneigti šią prezumpciją bei įrodyti, kad nėra jo kaltės dėl atsiradusios žalos, tenka atsakoviui ([CPK 178 straipsnis](#) 182 straipsnio 4 dalis) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 17 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-676/2013](#)). Vis dėlto efektyvios teisės gynbos principas ir nesąžiningos konkurencijos sąrykių specifika, be kita ko, jų lėmtumas, lemia materialiosius ir procesinius civilinės atsakomybės instituto taikymo ypatumus šios kategorijos byloje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-490-469/2018](#), 31 punktas).
57. Kasacinis teismas ne vienoje byloje yra nurodęs, jog byloje dėl komercinių paslaptį įrodinėjimas turi savitą specifiką, nes jose šis esmės daugiausia tenka remtis netiesioginiais įrodymais. Į įrodinėjimo specifiką būtina atsižvelgti nagrinėjant šios kategorijos bylas, priešingu atveju (dėl per aukšto ir neatsižvelgiant į šios kategorijos bylų specifiką keliamo įrodinėjimo standarto, netinkamo įrodinėjimo pareigos tarp šalių paskirstymo) dažnai būtų neįmanoma įrodyti pasinaudojimo komercine paslaptimi, siekiant nesąžiningai konkuruoti ir iš to gaunant pelną. Paprastai tokios kategorijos bylose nebus tiesioginių įrodymų, tiesioginių prieštaringų ryšių siejamų atsakovo (fizinio asmens) veiksmams, atsakovo bendrovės (juridinio asmens) veiklą ir iš tos veiklos gautą naudą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-238-378/2018](#) 72 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
58. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamu sprendimu nustatė, kad atsakovė A. J. atskleidė ir pardavė ieškovės UAB „Gerovės“ konservų fabrikokomercinę informaciją (informaciją apie tiekėjus ir klientus) kitiems atsakovams, o pastarieji šią informaciją neteisėtai panaudojo, atsakovo pasisavino fabriko produktų receptūras ir jas naudojau savo komercinėje veikloje, atsakovės UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ savo veikloje neteisėtai naudojo fabriku priklausanti prekių ženklą, fabriko pakuotės ir etikečių dizainą. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad kasaciniame skunde netinkamo įrodinėjimo taisyklių taikymo aspektu ginčijama tik apeliacinės instancijos teismo išvada dėl fabriko produktų receptūrų pasisavinimo, tuo tarpu apeliacinės instancijos teismo išvados dėl kitų neteisėtų atsakovų veiksmų nėra ginčijamos.
59. Atsakovai kasaciniu skundu nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl fabriko produktų receptūrų pasisavinimo, netinkamai paskirstė šalinis tenkančią įrodinėjimo našta, kadangi nurodė, jog atsakovė UAB „Gerovės konservai“ bylos nagrinėjimo metu nepateikė technologinių sudėčių palyginimo, neprašė skirti ekspertizę dėl produktų tapatumo, nors atsakovės neteisėtų veiksmų įrodinėjimo našta byloje tenka būtent ieškovei. Atsakovų vertinimu, byloje nepakankant įrodymų, kad UAB „Gerovės konservai“ gamino tą pačią produkciją kaip ir fabrikas, šie atsakovės neteisėti veiksmams pirmosios instancijos teismo pagrįstai buvo pripažinti neįrodytais, tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai priėjo prie priešingos išvados.
60. Pasisakydamas dėl šio kasacinio skundo argumentų teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo turinio, apeliacinės instancijos teismas išvadą dėl fabriko produktų receptūrų pasisavinimo darė remdamasis ne vien ekspertizės dėl produktų tapatumo nebuvimu, tačiau byloje surinkty įrodymų visetu. Konkrečiai, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad UAB „Gerovės konservai“ direktoriaus L. J. 2016 m. birželio 10 d. įsakymu pavedė technologai S. S., kuri iki 2016 m. birželio 1 d. dar dirbo fabrike ir žinojo visas fabriko veikloje naudotas technologijas bei receptūras, paruošti technologines instrukcijas bei receptus šių gaminių: uogų, vaisių džemų ir uogienų, konservuotų daržovių ir vaisių, trintų uogų, vaisių, sirupų, garstyčių bei kitų produktų kėpykloms. Tą pačią dieną atsakovė UAB „Gerovės konservai“ atsakovei UAB „Gerovės prekyba“ jau pardavė įvairią produkciją, t. y. užpildę, karamėles, vanilinius įdarus, įvairių pusių ir uogų įdarus, džemus, uogienes, garstyčias, humusą, ir išrašė PVM sąskaitas faktūras. Dėl produkcijos pardavimo buvo susitarta tą pačią dieną kaip ir priimtas įsakymas dėl produktų technologinių instrukcijų ir receptūrų paruošimo. Teismas vertino, kad per tokį trumpą laikotarpį sukurti, pagaminti, patikrinti produkcijos saugumą bei ją realizuoti rinkoje yra beveik neįmanoma. Teismas taip pat nuspėdė, kad mažai tikėtina, jog atsakovai išplėtojo tokias gamybos apimtis, kad galėtų patenkinti poreikis buvusių fabriko klientų, su kuriais sudarė sutartis atsakovė UAB „Gerovės konservai“, kad mažai tikėtina, jog atsakovai išplėtojo tokias gamybos apimtis, kad galėtų patenkinti poreikis buvusių fabriko klientų, su kuriais sudarė sutartis atsakovė UAB „Gerovės konservai“, pradėta gaminti produkcija, kurios originalios receptūros, anot atsakovų, buvo sukurtos iki 2016 m. birželio 10 d. Net 92 BAR kodų, identifikuojančių konkrečią prekę, perėmimas apeliacinės instancijos teismo vertinimu, taip pat patvirtina išvadą dėl UAB „Gerovės konservai“ ir fabriko gamintų produktų sutapties (apeliacinės instancijos teismo sprendimo 53, 54 punktai).
61. Įrodymų vertinimą reglamentuojančių civilinio proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo praktika suformuota ir išplėtoja daugelyje kasacinio teismo nutarčių. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad įrodymų vertinimas pagal [CPK](#) 185 straipsnį reiskia, jog bet kokios informacijos įrodymą vertę nustato teismas pagal savo vidinį įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-87-969/2017](#), 47 punktas). Vertindamas įrodymų visetą, teismas turi įsitikinti, kad pakanka duomenų išvadai, jog tam tikri faktai egzistavo arba neegzistavo, kad nėra esminių prieštaravimų, paneigiančių tokias išvadas. Teismas, vertindamas įrodymus, turi vadovautis ne tik įrodinėjimo taisyklėmis, bet ir logikos dėsniais, pagal vidinį įsitikinimą padaryti neišvengiamas išvadas. Reikšlavimas vertinti įrodymus, vadovaujantis vidiniu įsitikinimu, yra teismo nepriklausomai priimti išaiška, nes niekas negali nurodyti teismui, kaip vertinti vieną ar kitą įrodymą. Įrodymų vertinimas civilinėje byloje grindžiamas taisykle, kad tam tikrų faktinių aplinkybių buvimą teismas konstatuoja tada, kai jam nekyla didelių abejonų dėl jų aplinkybių egzistavimo. Teismas gali daryti išvadą apie tam tikrų aplinkybių buvimą tada, kai byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti, jog labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-139/2010](#); 2012 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465/2012](#); ir kt.).
62. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad vien tai, jog byloje dalyvaujantis asmuo nesutinka su teismo atliktu įrodymų vertinimu, juos interpretuoja kitaip, nesutinka su teismo išvadomis, nesudaro pagrindo konstatuoti įrodymų tyriną ir vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų pažeidimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-179-469/2022](#), 53 punktas). Pagrindo konstatuoti tokį pažeidimą nesudaro ir tai, kad apeliacinės instancijos teismas kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino bylos surinktus įrodymus jų pakankamumo aspektu. Apeliacinės instancijos teismas, būdamas kompetentingas spresti byloje teikt faktus, teiktis klausimus, turi pats išaiškinti pirmosios instancijos teismo bylos nagrinėjimo metu padarytus pažeidimus – pašalinti teikt bylos faktinių aplinkybių nustatymo klaidas, teikt nustatytus materialiosius ir proceso teisės normų taikymo ir aiškinimo trūkumus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 20 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-74-421/2015](#); 2016 m. balandžio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-217-690/2016](#) 54 punktu), taigi, ir atlikti savarakišką bylos surinkty įrodymų vertinimą laikydami šios nutarties 57 ir 61 punktuose nurodytų taisyklių. Kasaciniame skunde nepagrindžiama, kad aptariamos taisyklės nagrinėjamoje byloje buvo pažeistos ir kad tai galėjo lemti neteisėtą bylos išsprendimą ([CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktas).

Dėl pažeidėjo gautos naudos pripažinimo ieškovo nuostoliais, solidariosios atsakovų atsakomybės

63. Ginčui aktualios redakcijos [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalyje buvo nustatyta, kad asmenys, neteisėtai būdais įgyje informaciją, kuri yra komercinė (gamybinė) paslaptis, privalo atlygti padarytus nuostolius. Pareiga atlygti padarytus nuostolius taip pat turi darbuotojai, kurie pažeiddami darbo sutartį atskleidė komercinę (gamybinę) paslaptį, ar kitokios sutarties šalis, atskleidusi gautą komercinę paslaptį pažeisdamas sutartį. Nuostoliais šiuo atveju laikomos paslaptį sukurti, tobulinti, naudoti turėtos išlaidos bei negautos pajamos. Pajamos, gautos neteisėtai naudojant komercinę (gamybinę) paslaptį, laikomos nepagrįstu praturtėjimu.
64. Kasacinio teismo praktikoje konstatuota, kad tokio pobūdžio byloje gali būti reikiama reikalavimai dėl: 1) komercinės paslapties sukūrimo, naudojimo, tobulinimo išlaidų (tiesioginių nuostolių) priteisimo; 2) negautų pajamų (netiesioginių nuostolių) priteisimo; 3) nepagrįsto praturtėjimo sumos priteisimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 93 punktas).
65. Atsakovai kasaciniame skunde nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą sprendimą, netinkamai aiškino ir taikė [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies nuostatą ir nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos, nes tinkamai neatsižvelgė į ieškovo įskaitinamus reikalavimus priteisti žalą formos ir nepagrįstai žalą atlygtiną priteisė solidariai iš visų atsakovų. Pasak atsakovų, nuostolių atlyginimas negautų pajamų forma ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui negalėjo būti priteistas, kadangi, savanoriškai sustabdžiusi veiklą, ieškove negalėjo gauti ar pagrįstai tikėtis atlygti gautų pajamų. Tuo tarpu pajamos, gautos neteisėtai naudojant komercinę (gamybinę) paslaptį, pasak atsakovų, galėtų būti priteistos tik iš šias pajamas gavusiu asmeniu t. y. negalėjo būti priteistos iš atsakovo A. J. ir L. J. Savo argumentams pagrįsti atsakovai kasaciniame skunde remiasi kasacinio teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e3K-3-52-701/2021](#) ir 2016 m. vasario 5 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#).
66. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, kaip matyti iš skundžiamo apeliacinės instancijos teismo sprendimo, apeliacinės instancijos teismas galutinę ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui priteista nuotolių atlyginimo sumą nustatė ne pagal UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ gautą pelną, o atsižvelgdamas į baudos, nurodytos už konfidencialumo įsipareigojimo pažeidimą, dydį (dėl tokio žalos dydžio skaičiavimo metodo šios byloje pagrįstumo teisėjų kolegija pasisakys vėliau). Tačiau kadangi ieškovei įskaitinami reikalavimai priteisti nuostolių atlyginimą skaičiuo kaip UAB „Gerovės“ konservų fabrikui negautas pajamos ir iš pažeidimo atsakovų gautą naudą, o atsakovai kasaciniu skundu kelia teisės klausimą, ar byloje dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, atskleidimo ar panaudojimo yra galimas reikalavimas dėl pažeidėjo gautos naudos priteisimo solidariai iš tų atsakovų, kurie, nors ir pažeidė komercinių paslaptį apsaugą reglamentuojančius teisės aktus, tačiau patys reikalaujamos priteisti naudos negavo (jau gavo kiti atsakovai), teisėjų kolegija šiuo klausimu pasisakys.
67. Atsakovų kasacinio skundo teiginys, kad pajamos, gautos neteisėtai naudojant komercinę (gamybinę) paslaptį, gali būti priteistos tik iš šias pajamas gavusiu asmeniu, iš esmės grindžiamas nepagrįsto praturtėjimo instituta reglamentuojančiomis teisės normomis. Būtent šio instituto normos buvo aiškinamos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#).
68. Pažymėtina, kad pačių atsakovų cituojamoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-52-701/2021](#) nurodyta, jog kasacinio teismo praktika, susijusi su žalos, atsiradusios dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo, atlyginimu, o Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#) priėmimo buvo nletojami ir iš dalies keičiami. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. spalio 25 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-7-238-378/2018](#) išaiškino, kad [CK 1.116 straipsnio](#) 4 dalies nuostata, ioje niamos, gautos neteisėtai naudojant komercinę paslaptį, laikomos nepagrįstu praturtėjimu, nesal būtų suraunant tai, kad nukentėjęs asmuo reikalauja priteisti iš nesąžiningos konkurencijos veiksmų gautą naudą gal tik reikšdamas reikalavimą dėl neogrįsto praturtėjimo priteisimo. Nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjęs asmuo savo pažeistas teises turi ginti reikšdamas įskaitinami reikalavimai dėl civilinės atsakomybės taikymo ir iš neteisėtų veiksmų gautą naudą turi būti priteisiama remiantis [CK 6.249 straipsnio](#) 2 dalimi, o neogrįsto praturtėjimo institutu galima remtis tik nesal nukentėjusio asmens teisių anoniškai taikant civilinės atsakomybės instituta. Todėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išvados teisėjų kolegijos 2016 m. vasario 5 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#) 89, 93 punktuose ir [CK 6.237 straipsnio](#) 1 dalį vertintina tik kaip nuoroda į subsidarų nukentėjusio asmens teisių gynimo būdą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-238-378/2018](#), 83 punktas).
69. [CK 6.249 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad jeigu atsakingas asmuo iš savo neteisėtų veiksmų gavo naudos, tai gauta nauda kreditorius reikalavimu gali būti pripažinta nuostoliais. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad [CK 6.249 straipsnio](#) 2 dalis turinio prasme įtvirtina vadinamuosius restitucinius nuostolius. Restituciniai tie vadinami todėl, kad juos priteisiant neteisėtai nesąžiningos šalies gauta nauda perduodama nukentėjusiai šaliai. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad praktikoje neretai restituciniai nuostoliai nerzengia kompensaciniu nuostoliu ribas, todėl dauguma Vakarų teisės tradicijos jurisdikcijų leidžia priteisti ir atlyginimą bei vadinamąsias išimtinias atveias, kai pažeidžiamas aukštesnės teisės vertybės nei tinkamas sutarties įvykdymas (pavyzdžiui, privatumo apsauga, valstybės paslaptys, sąžininga konkurencija ir pan.) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-188-1075/2022](#), 46–48 punktai).
70. Teisės doktrinoje atkreipiamas dėmesys į tai, kad restitucinių nuostolių atlyginimo priteisimas labiau būdingas eksploatacinio pobūdžio teisės pažeidimų (pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų) atvejais. Siekis nesąžiningai konkuruoti ir atlikti sąžiningai konkurencijai priešingus veiksmus dažnai sąmoningai yra skirtas gauti nesąžiningus, taigi ir neteisėtos naudos kity asmenų sąskaita. Taigi, dėsninga, kad nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjęs asmuo gali reikalauti priteisti iš tokių neteisėtų veiksmų gautą naudą. Restitucinių nuostolių atlyginimo priteisimo tikslas – į pirmine padėti grąžinti pažeidimą, t. y. nukentėjusiam asmeniui priteisiant tai, ką jis gavo iš neteisėtų veiksmų. Pažeidėjo gautos naudos priteisimas nukentėjusiam asmeniui grindžiamas principu, kad pažeidžiamas neturi praturtėti iš neteisėtų veiksmų, tačiau tam tikrais išskirtiniais atvejais pažeidėju gali būti naikinama dalis iš pažeidimo gautos naudos, kuri buvo nulenta paties pažeidėjo sąvybių ir pastangų (Kontrimas, V. Iš neteisėto pasinaudojimo komercine paslaptimi gautos naudos priteisimo nukentėjusiam asmeniui problemos. *Teisė*, 1050, p. 119–134).
71. Pramoninės nuosavybės apsaugą reglamentuojančios teisės aktai įtvirtina galimybę apskaiciuoti neteisėtus asmenis patirtus nuostolius atsižvelgti į pažeidėjo gautą naudą, t. y. taikyti tokį nukentėjusio asmens nuostolių anksaičiavimo būdą. Pavyzdžiui, 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių evinimo 12 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad, nustatydamos nuostolių dydį, teismo institucijos atsižvelgia į visus atitinkamus aspektus, tokius kaip neįdomas ekonominės pasekmės, įskaitant negautas pajamas, kurių neįėjo nukentėjusioji šalis, neteisėtai gauta pažeidėjo nauda ir atitinkamas atveias kiti ne ekonominės veiksmus, tokius kaip dėl pažeidimo teisių turėtojo natūra moralinė žala. Galimybė pažeidėjo gautą naudą pripažinti nuostoliais įtvirtinta Lietuvos Respublikos patentų įstatyme (šiuo metu galiojančios įstatymo redakcijos 57 straipsnio 2 dalyje), Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatyme (šiuo metu galiojančios įstatymo redakcijos 75 straipsnio 2 dalyje), Lietuvos Respublikos dizaino įstatyme (šiuo metu galiojančios įstatymo redakcijos 48 straipsnio 2 dalyje).

3. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad siekdamas įrodyti žalą, kaip civilinės atsakomybės sąlyga ([CPK 6.249 straipsnis](#)), ieškovas paprastai privalo įrodyti du elementus: žalos padarymo faktą ir žalos dydį. Žalos padarymo faktas sukuria prielaidą atžinti žalą. Žalos faktas neprežiuruojamas ir turi būti įrodinėjamas įprastine tvarka. Žalos dydis taip pat neprežiuruojamas, bet kai kuriu deliktų atveju apskaičiuoti žalą praktiškai gali būti labai sunku. Taip yra tada, kai žala padaroma sudėtingais pagal savo pobūdį objektais (pavyzdžiui, žala aplinkai, sveikatai, energetikos įmonių patiriama žala), taip pat nematerialiems objektams (pavyzdžiui, intelektinei nuosavybei) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-87-701/2019](#), 59 punktas).

80. [CPK 6.249 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas. Kasacinis teismas, aiškindamas šią teisės normą, yra nurodęs, kad tai reiškia, jog tuo atveju, kai žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolei dėl žalos atlyginimo atsirasti, yra įrodytas, ieškėn dėl žalos atlyginimo negali būti atstumas tik tuo pagrindu, kad suinteresuota šalis tinkamai neįrodė patirtų nuostolių dydžio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-220-916/2015](#); 2018 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-270-915/2018](#), 28 punktas).

81. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad [CPK 6.249 straipsnio](#) 1 dalies nuostata, jog jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas, reiškia, kad kai šalys nesutaria dėl nuostolių dydžio, konkretų jų dydį nustato teismas, įvertinęs abiejų šalių pateiktus įrodymus. Ši nuostata negali būti aiškinama kaip įpareigojanti teismą visais atvejais savo iniciatyva rinkti įrodymus priteisiant nuostolių dydžius nustatyti. Teismas, taikdamas [CPK 6.249 straipsnio](#) 1 dalį, turi paaišyti rūgumosi civiliniame procese principo ([CPK 12 straipsnis](#)). Pateikti nuostolių dydį patvirtinančius ar paneigiančius įrodymus yra ginčo šalių pareiza ([CPK 12, 178 straipsniai](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-460/2008](#); 2010 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-1-138/2010](#); 2018 m. birželio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-227-916/2018](#), 46 punktas). Sprendimą dėl žalos atlyginimo teismas turi priimti tik tada, kai žalos dydis nustatytas, t. y. pasiekiamas įstatyme įtvirtintas įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas patikimais, laikantis įrodinėjimo taisyklių šūrtais įrodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-166/2009](#); 2012 m. gegužės 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-215/2012](#); 2015 m. balandžio 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-220-916/2015](#)).

82. Apelacinės instancijos teismas skundžiamų sprendimų konstatavo, kad teismo galimybės nustatyti konkretų ieškovo patirtų nuostolių dydį šioje byloje yra labai ribotos, byloje atliktų ekspertizę aktų turinys yra neišsamus, nes nei ieškovė UAB „Gerovės“ konservųfabrikas, nei atsakovės UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ nepateikė ekspertėms reikiamų veiklos ir buhalterinių dokumentų Atsivėlgdamas į tai apelacinės instancijos teismas nusprendė, kad ieškovi UAB „Gerovės“ konservų fabrikui priteisiant nuostolių atlyginimo sumą nustatyti atsivėlgiant į sumą, kuria fabrikui komercinės paslaaptys buvo įvertintos pačios tuometinės fabriko vadovės – atsakovės A. J., nustatant baudą už komercinės paslaapties atskleidimą.

83. Atsakovai, kasacinio skundo nesutikdami su šia apelacinės instancijos teismo išvada, nurodė, kad įsipareigojime neatskleisti komercinės (gamybinės) paslaapties už jos atskleidimą nustatytas baudos dydis negali būti prilyginamas nei fabriko negautų pajamų dydžiui, nei atsakovų neteiseitai gautai naudai, nei fabriko verslo vertei, todėl apelacinės instancijos teismas šio dydžio vadovavosi nepagrįstai, juolab kad šis įsipareigojimas ieškovi nebuvo pasirašytas. Atsakovai taip pat teigia, kad vadovuats [CPK 6.249 straipsnio](#) 1 dalimi šioje bysmei nebuvo teisinio pagrindo, nes fabriko verslo vertė šioje byloje galėjo būti nustatyta atliekant ekspertizę; būtent šio vertę pareigojo nustatyti Lietuvos apelacinis teismas 2020 m. birželio 19 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2A-450-464/2020](#), kuria ši byla buvo grąžinta iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, tačiau ieškovo joms tenkančios įrodinėjimo pareigos nevykdė, o apelacinis instancijos teismas skundžiamų sprendimų nepagrįstai į tai neatsivėlgė.

84. Teisėjų kolegija pažymi, kad žalos dydis yra fakto klausimas, todėl jis kasaciniame teisme gali būti nagrinėjamas tik tikrinant, ar sprendimai šį klausimą teismui teisingai taikė įstatymą, t. y. tik teisės taikymo aspektu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. rugėjo 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-417/2014](#)). Atsakovai kasaciniame skunde iš esmės kėlė du teisės klausimus: 1) ar nagrinėjamoje byloje buvo teisinis pagrindas taikyti [CPK 6.249 straipsnio](#) 1 dalį, t. y. ar šioje teisės normoje nurodyta sąlyga, kad nuostolių dydį negali būti tiksliai įrodytas, ir 2) ar nustatydamas konkretų nuostolių dydį apelacinės instancijos teismas laikėsi šios nutarties 81 punkte aptartų proceso teisės normų reikalavimų.

85. Iš bylos duomenų matyti, kad Lietuvos apelacinis teismas, 2020 m. birželio 19 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2A-450-464/2020](#) grąžindamas šią bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, konstatavo, kad šioje byloje kilusio ginčo kvalifikavimas pagal nesąžiningų konkurencijų reglamentuojančias teisės normas yra negalimas, kadangi, fabriku savanoriškai nutraukus veiklą, nėra vieno iš Konkurencijos įstatyme nustatytų požymių – tarpusavio konkurencijos. Apelacinės instancijos teismo vertinimu, byloje yra faktinės bei teisinės prielaidos spresti, ar faktinio fabriko veikla nebuvo neturintytinai perkelta į atsakovams A. J. ir L. J. priklausančias ir (ar) jų vadovaujamas bendroves, todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nustatinėjo fabriko negautas pajamas ar atsakovų UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ grynųjų pelgėškiekinę dėstomus faktines aplinkybes bei pateiktus jas pagrindžiančius įrodymus pirmosios instancijos teismas turėtų įvertinti žalos, susijusios su verslo perkėlimu, atlyginimo aspektu, nustatydamas ir tokią svarbią žalos atlyginimui aplinkybę, kokia buvo fabriko, kaip verslo visumos, vertė jo perkėlimo momentu.

86. Bylą grąžinęs iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui ieškovo pateikė paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad, jų vertinimu, apelacinės instancijos teismas nepagrįstai susiaurino nesąžiningos konkurencijos veiksmų apibrėžimą iki tiesioginio konkuravimo tuo pačiu metu ir tame pat rinkos segmente atveiu. Tačiau, net ir laikantis pozicijos, kad atsakovų atlikti veiksmai nevertintini kaip nesąžiningos konkurencijos veiksmai, jie turėtų būti kvalifikuojami kaip neteisėtos komercinės paslaapties atskleidimo, perdavimo ir panaudojimo veiksmai, už kuriuos taikytina civilinė atsakomybė pagal [CPK 1.116 straipsnį](#). Ieškovo atkreipė dėmesį į tai, kad nustatant žalos, padarytos neteisėtu komercinės paslaapties panaudojimu, dydį takomi iš esmės tie patys kriterijai, kaip ir nesąžiningos konkurencijos atveju. Ieškovo taip pat nurodė, kad fabriko verslo vertė jo perkėlimo momentu nebuvo nustatyta būtent dėl atsakovės A. J. kaltės, šio metu tokios vertės objektyviai nustatyti nebeįmanoma, dėl tokio bandymo ieškovo patirtų dideles papildomas išlaidas, o nustatyta verslo vertė ir reikalavimas tik dėl šios vertės atlyginimo neužtikrintų atsakovų neteiseitais veiksmams padarytos žalos teisingo ir visiško atlyginimo.

87. Taigi, kaip matyti iš byloje esančių duomenų, ieškovo atsiskak padarytą žalą įrodinėti remdamosi fabriko verslo verte ir toliau ją įrodinėjo pagal fabriko negautų pajamų ir atsakovų gautos naudos kriterijus. Todėl, sprendžiant dėl kasaciniam skunde išdėstytų argumentų pagrįstumo, pirmiausia turi būti įvertinta, ar toks atsakymas *per se* (pats savaime) laikytinas netinkamu ieškovo tenkančios įrodinėjimo pareigos vykdymu, t. y. ar ieškovo privalėjo padarytą žalą įrodinėti būtent pagal Lietuvos apelacinio teismo 2020 m. birželio 19 d. nutartįje civilinėje byloje [Nr. e2A-450-464/2020](#) nurodytą fabriko, kaip verslo visumos, vertę jo perkėlimo momentu.

88. Vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus formuoja Lietuvos Aukščiausiasis Teismas; į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsivėlgia valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus (Lietuvos Respublikos teismo įstatymo 23 straipsnio 1, 2 dalys). Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal [CPK](#) nuostatas ([CPK 362 straipsnio](#) 2 dalis) privalomas pobūdis yra suteikiamas tik kasacinio teismo nutartyse pateiktims teisės taikymo išaiškinimams.

89. Kasacinio teismo praktikoje Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalyje nurodyta konkurentų sąvoka aiškinama plačiai, kaip apimanti ne tik tuos subjektus, kurie atitinkamu kaiko momentu faktiškai susiduria su tarpusavio konkurencija rinkoje, bet ir tuos subjektus, kurie su tarpusavio konkurencija tik gali susidurti. Pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. spalio 4 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-366/2011](#) konstatuota, kad įstatymu leidžias nenustatė jokiu imperatyviu apribojimu bankrutuojančiai imnei verstis ūkine komercine veikla, dėl kuriu ši būtų vertinama kaip eliminuota iš konkurenciniu santykiu, tačiau savaime negalinti būti konkurente Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalies prasme. Šioje nutartive taip pat nurodėta, kad net ir nutraukus ūkine komercine veikla bankrutuojančios imonės komercinės paslaapties, verslo partneriu kontaktai, interneto svetainės adresas ir panašūs objektai gali patekti į imonės nematerialiojo turto (aktivių) sudėti, kuria realizuvas kaip visuma ar dalimis galėtu būti ansauoti imonės kreditoriu interesai, todėl jie gali būti sąaugmi per konkurencijos teisės. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas šioje nutartive, be kita ko, nurodė, kad Konkurencijos įstatymo II skilvie „Nesąžininga konkurencija“ nevatuoja sąvoka „konkurentas“. todėl nėra naerindio šio skilvius normus, draudžiančias nesąžiningos konkure

nepalankiausius faktus, kuriuos tas nepateiktas įrodymas būtų patvirtinęs. Įrodymų nepateikimo priežastys gali paneigti *contra spoliatorem* prezumpcijos taikymo būtinybę. Nurodytai prezumpcijai taikyti reikšminga nustatyti ne tik bylos šalies atsisakymą pateikti reikšmingus įrodymus, tačiau ir tokio atsisakymo priežastis ir jas lemiančias aplinkybes (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-290-823/2020](#) 59 punktą ir jame nurodytą teisinę praktiką).

96. Ieškovės patikslintame ieškinyje nurodė, kad padarytą žalą vertina ne mažiau kaip 240 000 ?ur, ir pateikė šio dydžio skaičiavimus pagal byloje atliktų ekspertizų duomenis. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą sprendimą, šiais skaičiavimais nesivadovavo, atsižvelgdamas į tai, kad ekspertizės aktų turinys yra neišsamus, o ši neišsamumą lemė tai, kad atsakovės UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ nepateikė ekspertėms reikiamų veiklos ir buhalterinių dokumentų. Pažymėtina, kad ekspertizės aktų neišsamumas apeliacinės instancijos teismo iš esmės buvo įvertintas ieškovių nenaudai, priteisiant fabrikui mažesnę nei ieškiniu reikalaujamą sumą. Ieškovės aptariamo teismo procesinio sprendimo negrinėja.
97. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, priešingai nei teigiama kasaciniame skunde, nagrinėjamoje byloje nustačius, jog atsakovės UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ savo veikloje naudojo fabriko komercines paslaptis, būtent atsakovėms teko našta įrodyti, kad jų gautas pelnas ar jo dalis yra teisėti (šios nutarties 94 punktas). Atsakovėms nepateikus ekspertėms reikiamų veiklos ir buhalterinių dokumentų, ši aplinkybė vertintina ne ieškovių, vykdydusių joms tenkančią įrodinėjimo pareigą, o atsakovių nenaudai.
98. Teisėjų kolegija sutinka, kad įsipareigojime neatskleisti komercinės (gamybinės) paslapties nustatyta 150 000 Eur dydžio bauda nagrinėjamam atveju negali būti vertinama kaip minimalūs neįrodinėtini nuostoliai (netesybos), *inter alia*, atsižvelgiant į tai, kad šis įsipareigojimas, kurio ieškovės nepasirašė, negali būti vertinamas kaip šalis saistantis konfidencialumo susitarimas. Tačiau ši aplinkybė nereikšia, kad nurodytas įsipareigojimas teismo apskritai negalėjo būti vertinamas kaip vienas iš kriterijų nustatant fabrikui padarytos žalos dydį. Kaip pagrįstai nurodė apeliacinės instancijos teismas, nurodytas baudos dydis rodo, kokia suma žalą, galinčią atsirasti dėl neteisėto fabriko komercinių paslaptių atskleidimo, įvertino pati tuometinė fabriko vadovė atsakovė A. J. Nesant galimybės tiksliai nustatyti fabrikui padarytos žalos dydį pagal atsakovių iš pažeidimo gautą naudą dėl pačių atsakovių nepateiktų jų veiklos ir buhalterinių dokumentų, byloje nesant įrodymų, kad šių dokumentų nepateikimą lemė objektyvios, nuo atsakovių valios nepriklausančios aplinkybės, taip pat nesant įrodymų (ir atsakovams to neįrodinėjant kasaciniame skunde), kad apeliacinės instancijos teismo priteista nuostolių atlyginimo suma aiškiai viršija UAB „Gerovės konservai“ ir UAB „Gerovės prekyba“ iš pažeidimo gautą naudą, nėra pagrindo spresti, kad apeliacinės instancijos teismas, priteisdamas fabrikui iš atsakovių būtent tokią nuostolių atlyginimo sumą, nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos, reikalaujančios žalos dydį nustatyti įvertinus abiejų šalių pateiktus įrodymus ir atsižvelgiant į joms tenkančią įrodinėjimo našta.

Dėl priežastinio ryšio

99. Atsakovai kasaciniame skunde taip pat nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas priežastinio ryšio tarp atsakovių neteisėtų veiksmų ir fabrikui padarytos žalos egzistavimą, netinkamai taikė [CK 6.247](#) straipsnį ir nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos šios teisės normos aiškinimo ir taikymo praktikos. Atsakovių teigimu, tiek skaičiuojant žalą pagal fabriko negautų pajamų kriterijų, tiek ją skaičiuojant pagal pažeidėjo gautos naudos kriterijų, turėjo būti įrodyta, kad fabrikas būtų gavęs atitinkamas pajamas (naudą), jei nebūtų buvę atsakovių neteisėtų veiksmų. Kadangi fabrikas nuo 2016 m. sausio 1 d. savanoriškai nebevykdė su konservų gamyba ir prekyba susijusios komercinės veiklos, pajamų (naudos) negavimas priežastiniu ryšiu susijęs su paties fabriko sprendimu, o ne atsakovių veiksmais. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus taip pat pripažįsta teisiskai nepagrįstais.
100. Kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, kad [CK 6.247](#) straipsnyje įtvirtinta lankstaus priežastinio ryšio samprata. Priežastinio ryšio lankstus taikymas atitinka civilinės atsakomybės tikslą kompensuoti padarytus nuostolius, kurių atsiradimas yra susijęs su (ne)veikimu, dėl kurio šie nuostoliai atsirado. Teismas turi vertinti visas aplinkybes ir žalos atsiradimo priežastis, kad nustatytų pakankamą neteisėtų veiksmų ir atsiradusių padarinių ryšį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-531/2013).
101. Pirmą, kaip jau minėta, pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką vien galimybės komercinės paslapties turėtojų į pasinaudoti nebuvimas ar nepageidavimas tokią informaciją naudoti konkrečiu laiko momentu savaime nereikšia nei to, kad kitiems subjektams atsiranda teisė atlikti su jos paviešinimu ar pasinaudojimu ja susijusius veiksmus, nei to, kad, juos atlikus, komercinės paslapties turėtojų nepadaroma žala (šios nutarties 46 punktas). Vien ta aplinkybė, kad fabrikas tam tikru momentu priėmė sprendimą nebevykdyti su konservų gamyba ir prekyba susijusios komercinės veiklos, nereikšia, kad fabrikas dėl to neteko galimybės gauti naudą iš turinį komercinių paslaptių, savo nuožūra pasirinkdamas šio pramoninės nuosavybės objekto panaudojimo būdą (šios nutarties 45 punktas). Būtent atsakovių neteisėti veiksmai šią fabriko galimybę apribojo.
102. Antra, atsakovių iš neteisėto svetimo pramoninės nuosavybės objekto panaudojimo gauta nauda laikytina teisėta priklausančia šio pramoninės nuosavybės objekto savininkui, nebent atsakovai įrodytų, kad šios naudos dalis buvo nulėmta paties pažeidėjo savybių ir pastangų. Šiuo atveju pripažįstama, kad atsakovo dėl jo kaltų veiksmų neteisėtai gauta nauda patvirtina ieškovo turinius praradimus (šios nutarties 70, 75, 76 punktai). Atsakovai nagrinėjamoje byloje aplinkybės, kad jų gauta nauda (ar jos dalis) buvo nulėmta paties pažeidėjo savybių ir pastangų, neįrodė.
103. Remdamasi išdėstytais argumentais teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas, nusprenddamas dėl priežastinio ryšio tarp atsakovių neteisėtų veiksmų ir fabrikui atsiradusios žalos, [CK 6.247](#) straipsnio nuostatų nepažeidė. Teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad kasaciniame skunde pateikiamas [CK 6.247](#) straipsnio aiškinimas, pagal kurį, ūkio subjektui priėmus sprendimą nebevykdyti komercinės veiklos kitiems asmenims iš esmės nebegalėtų kilti atsakomybė už šio ūkio subjekto komercinių paslaptių neteisėtą gavimą, atskleidimą ar panaudojimą, neatitinka nei komercinių paslaptių apsaugą ir sąžiningą konkurenciją reglamentuojančių teisės normų, nei bendrųjų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų ([CK 1.5 straipsnio](#) 4 dalis).

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

104. Apibendrinant išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą sprendimą, teisingai aiškino ir taikė materialiosios ir proceso teisės normas, nenukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos šių normų aiškinimo ir taikymo praktikos ir priėmė teisėtą procesinį sprendimą, kurio naikinti remiantis kasaciniame skunde nurodytais argumentais nėra teisinio pagrindo ([CPK 359 straipsnio](#) 3 dalis, 346 straipsnis).
105. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos ([CPK 93 straipsnio](#) 1, 2 dalys, 98 straipsnio 1 dalis).
106. Netenkinus atsakovių kasacinio skundo, jų patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos, spręstinas atsiliepimą į kasacinį skundą padavusių ieškovių patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas.
107. Ieškovės prašo priteisti iš atsakovių kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą jas patyrusiai ieškovei UAB „Gerovės“ konservų fabrikui už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą sumokėjusiai 3263,85 Eur. Šioms išlaidoms pagrįsti ieškovės pateikė jų realumą patvirtinančius įrodymus. Prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą pateiktas tinkamai, tačiau prašoma priteisti sumą viršijanti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinės bylos priteisimo už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatytą maksimalų dydį – 3026,85 Eur už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą. Dėl to ieškovių prašymas tenkinamas iš dalies, sumažinant atlygintinas bylinėjimosi išlaidas iki nurodyto maksimalaus dydžio ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas, 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnis, 340 straipsnio 5 dalis). Nurodytas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteisinas iš atsakovių lygionis dalimis.
108. Teismo procesinių dokumentų siuntimo išlaidų atlyginimas turėtų būti priteisiamas valstybei iš atsakovių ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis). Lietuvos Aukščiausiojo Teismo patirta 2,13 Eur procesinių dokumentų siuntimo išlaidų, t. y. mažiau nei minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/IK-355 „Dėl minimalios valstybei priteisimos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“; redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.). Atsižvelgiant į tai, procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas valstybės naudai iš atsakovių nepriteisinas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 24 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Priteisti ieškovei uždarajai akcinei bendrovei „Gerovės“ konservų fabrikui iš atsakovių A. J. ir L. J. po 1513,42 Eur (vieną tūkstantį penkis šimtus tryliką Eur 42 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Ambrašaitė-Balynienė

Danguolė Bublienė

Maciejevski